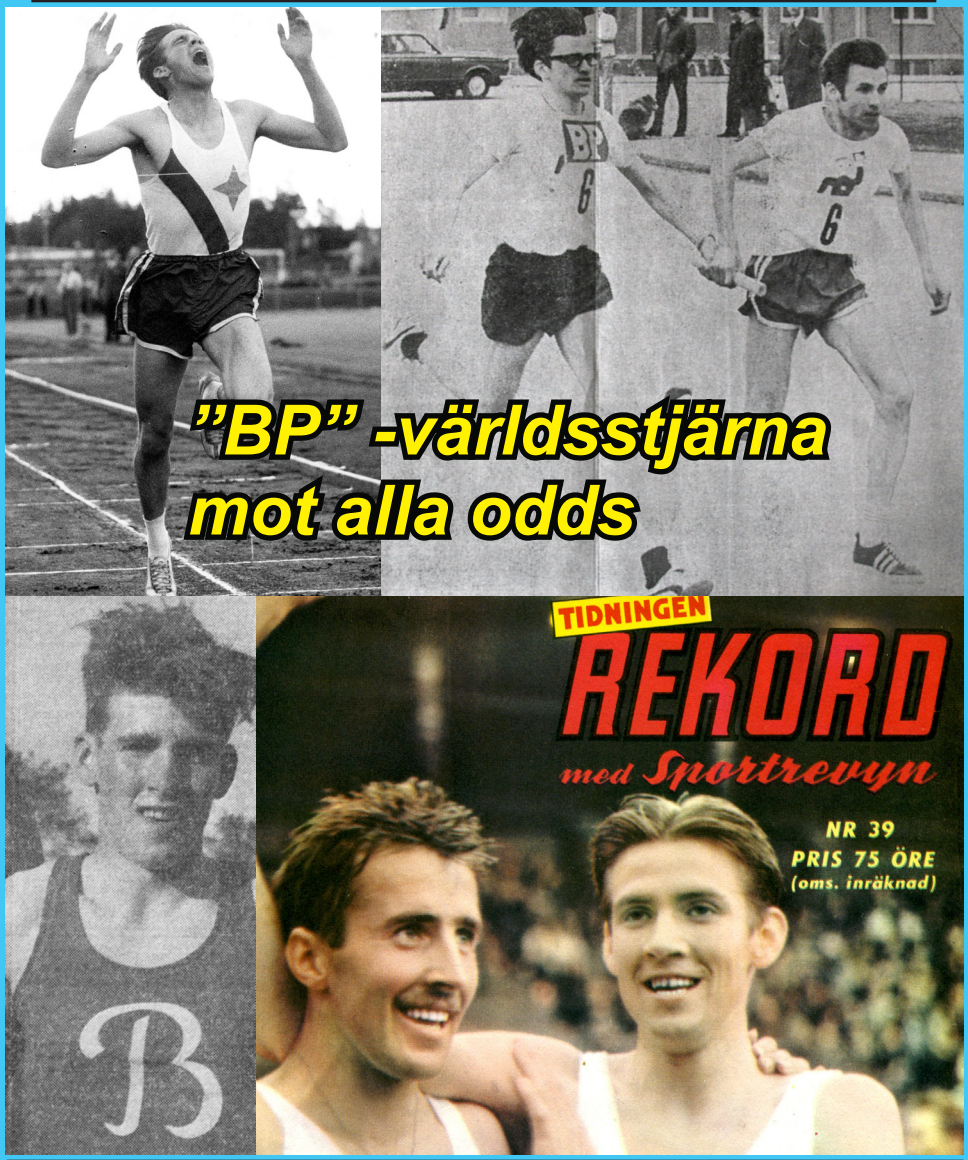
VISUELLT

Meddelanden från Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap



NUMMER 41 * APRIL 2015 * 1/2015

UPPLAGA 2



Walter Rönnmark t v från ”Sveriges Centralförening för Idrottens främjande utdelade vid VIS:s årsmöte Umeå den 25 februari 2014 Centralföreningens diplom till Ivar Söderlind för idrottslig kulturminnesvård. Foto: Leif Stening



SVT-reportern Robban Tedestedt visade och berättade om sin prisade film ”Guld-Martin på skidor genom tio decennier” vid idrottscaféträffen i Umeå den 25 februari 2014. Foto: Leif Stening.

Visuellt nr 41 *april 2015* 1/2015
Utgiven av Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap. ISSN 1100-2411.
Se texter till omslagets första sida på sid 3.

Innehåll ..... **Sid**

Redaktionellt 2

Bengt Persson - världsstjärna mot alla odds 4
av Walter Widmark

Idrottscafé i Umeå i maj 2014 om storlöparen Bengt Persson 16
av Lars Lindgren

Idrottscafé i Skellefteå i oktober 2014 19
Bengt ”BP” Persson -fotbollspelaren från Önnesmark BK som blev världsstjärna i friidrott
av Staffan Brännström

Landskampsmål i massor - men Gunnar Nordahl är bäst 26
av Lennart Forsberg

Idrottscafé i april 2013 om Handikappidrotten i Skellefteå 27
av Ivar Söderlind och Inger Nilsson

Harry Bergqvist - backhopparen från Norrböle i Skellefteå 30
av Per-Gösta (P-G) Brännström

Idrottscafé i Umeå i januari 2014 med filmen om Guld-Martin 32
av Lars Lindgren

Första internationella fotbollsmatchen i Umeå 2014 34
av Lennart Forsberg

Idrottscafé i Skellefteå i maj 2014 med ”Fuhrmans hörna” 36
av Bo Fuhrman

James Varg - Bolidens störste 37
av Lars Lindgren

Idrottscafé i Umeå i oktober 2014 om ”Idrottsliv i småstaden Umeå 1860-1920” 38
av Lars Lindgren och Ivar Söderlind

Mästerbrottaren Sören Svedberg 44
av Benny Stiegler

Västerbotten i Vasaloppet 46
av Lars Lindgren

Fullplastskidor för längdskidåkning har funnits i 40 år 54
av Torbjörn Lundqvist

Massor med mästare 56
- ordfläta konstruerad av Lennart Forsberg

Idrottsprofilen Gunnar Kamf har avlidit 58
-minnesord av Ivar Söderlind

Aktuella meddelanden 59

Medlemsmatrikel i april 2015 63

Redaktionellt

Som vanligt trycks Visuellt i IFK Umeås kanslilokaler på Hyggesvägen i direkt anslutning till klubblokalerna.Vi har nu i 11 år haft professionell hjälp av Anders Rönnlund som hjälpt oss med redigering, layout, fotohantering och tryckning. Även övrig kanslipersonal - Mats Bäckström, Anton Jonsson, Kerstin Hansson och Harry Karlsson - har varit ett bra stöd.

Detta nummer har löparlegenden Bengt ”BP” Persson som huvudtema. I en inledande artikel sammanfattar Bengts bror Walter sin brors enastående idrottskarriär i ord och bild. Staffan Brännström och Lars Lindgren summerar därefter idrottscaféträffarna i Skellefteå (40 deltagare) respektive Umeå (53 deltagare) där Walter berättade personligt om sin bror Bengt Persson-Widmarks idrottsliv med hjälp av bilder, videofilm och radioinspelning från en blygsam början i Önnesmark till nationell och internationell toppnivå. Vid träffarna fyllde deltagarna på med personliga minnen av BP och friidrotten från den tid det begav sig.

Vi redovisar rapporter från ytterligare fem caféträffar, med 15-40 deltagare. Det är caféträffarna i Skellefteå i maj 2013 (handikappidrott), Umeå i februari 2014 (filmen om Guld-Martin), Skellefteå i april 2014 (filmen om Guld-Martin), Skellefteå i maj 2014 (Fuhrmans Sporthörna) och i Umeå i oktober 2014 (Idrottsliv i Umeå 1860-1920). I nästa nummer av Visuellt, som har ”Lycksele IF 100 år” som huvudtema, kommer bland annat en rapport från caféträffen i Lycksele i november 2014. Då presenterades jubileumsboken på 110 sidor med 150 åhörare på plats. I nästa Visuellt kommer också rapport från cafeträffen i mars 2015 om ”Guldklubben i Västerbotten”, från caféträffen i april 2015 om ”Vollyboll i Norsjö” och från caféträffen i maj 2015 om ”Idrottsliv i Skellefteå 1860 - 1930”.

Lennart Forsberg, styrelseledamot i VIS från starten 1988 till 1993, kommer med tre bidrag som är hämtade från hans hemsida www.ordbanken.se. Han uppmärksammar att det 2014 var hundra år sedan det första gången spelades internationell fotboll i Umeå, då Sandvikens IK från Vasa i Finland mötte ett kombinationslag från Umeå. Vidare tar Lennart upp att Gunnar Nordahl fotfarande är bäst på att göra mål och presenterar även en sinnrik ordfläta om olympiska guldmedaljörer och världsmästare. Lars Lindgren berättar om skidåkaren och väderspåmannen James Varg och Benny Stiegler, tidigare sportjournalist på Västerbottens-Kuriren, uppmärksammar Sören Svedberg - under många år elitbrottare och eldsjäl i Umeå IK. Slutligen skriver P G Brännström om backhopparen Harry Bergqvist från Skellefteå, som 1961 blev svensk mästare och som under en tioårsperiod tillhörde svenska eliten.

Vi i redaktionen är tacksamma för tips från fler VIS-medlemmar om idrottshistoriskt material i form av minnesskrifter, tidningsartiklar, texter, notiser, foton etc. Vi är särskilt intresserade av tidiga färgfoton och färgbilder från tiden före 1970. Vi önskar även få förslag på intressanta teman och platser för våra kommande idrottscaféträffar, gärna på andra platser än Umeå och Skellefteå.

Umeå i april 2015

Ivar Söderlind
Gökropsvägen 5 B
906 51 UMEÅ
070/606 1123
ivar@ortrask.se

Lars Lindgren
Hoppets Gränd 10
903 34 UMEÅ
090/12 80 25
larsli@telia.com

Hans–Olof Lundqvist
Skogsbrynet 4
931 40 UMEÅ
090/13 28 70
hans-olov.lundkvist@folkbladet.nu

BLI VIS-MEDLEM
Sätt in medlemsavgiften på pg 38 98 30 -1
(100 kr för enskilda personer)

Västerbottens
Idrottshistoriska
Sällskap

Texter till bilder på omslagets första sida.

1. Bengt Persson stormar mot mål med obetvinglig kraft och vilja. Vid tävlingar på Gammliavallen i augusti 1961 förbättrade han distriktsrekordet på 1500m till 3.53,8.

2. IFK Umeås Walter Persson växlar till sin bror Bengt vid Umeå Runt 1969. BP utökade ytterligare försprånget till sina konkurrenter på slutsträckan.

3. Bengt Persson tävlade fram till och med 1959 för FIF Burälven.

4. BP porträtterad på tidningen Rekords förstasida i september 1964 tillsammans med världsrekordhållaren på 3000m hinder Gaston Roelants från Belgien.

Bengt Persson – världsstjärna mot alla odds

av Walter Widmark

Jag bläddrar i Bengts urklippsalbum från hans friidrottskarriär. Det är som sig bör ett album i A3-format, välfyllt med tidningsurklipp från den långa och framgångsrika idrottsbanan, som i allt väsentligt ägde rum under 1960-talet. På albumets allra första sida hittar jag en liten oansenlig notis från Norran, daterad den 12 augusti 1958. Jag var själv på plats och minns den vackra kvällen på Tallbacka i Bureå, en kväll som för mig symboliserar startpunkten på Bengts löparkarriär. I Norrans tidningsnotis berättar den utsände notisskrivaren:
18-årige Bengt Persson från Önnesmark gjorde ett starkt intryck genom att först vinna tresteg med fina 11,90 meter, sedan direkt till längdhoppet där han noterade 5,63 i ett extrahopp. I samma veva hoppade han höjdhopp och därifrån direkt till 1500-metersloppet, där han blev trea på tiden 4.33. Ett par minuter senare ställde han upp på 400 meter, där han klockades för 62,0. Starkt gjort!

Stadion för friidrott i Önnesmark

En blivande världsstjärna var född, men föga anade jag det då, Bengt var ju framför allt min storebror. Med åren växte sig hans intresse för friidrott allt starkare, vilket bl.a. ledde till tillblivelsen av ett stadion för friidrott, med möjligheter att ordna tävlingar i tresteg, längd-, höjd- och stavhopp samt kula och nödvändiga redskap inhandlades för ändamålet. Via kontakter med en kommunal friidrottsinstruktör i Lövånger, såg Bengt till att pedagogiska instruktionsblad för de olika idrottsgrenarna anskaffades från Svenska Friidrottsförbundet. Syftet var givetvis att utveckla våra tekniska färdigheter och därmed förbättra våra prestationer och resultat. Bengt var alltså sprungen ur denna oskuldsfulla och primitiva idrottsmiljö och det var med dessa förutsättningar som han, mot alla odds, ställde upp och gjorde succé på Tallbacka.
Bengt hämtade mycket av sin inspiration ifrån Edvin Ahlqvists idrottstidningar Rekord och All Sport. Här fanns idrottsreportagen, bilderna, kriminalfallen, novellerna, äventyren, katastroferna, serierna, lagbilderna m.m. Jag noterade nogsamt att Bengt alltmer började fokusera sitt intresse på de stora löparlegendarerna, som blev hans förebilder och som gav honom motivationen att börja träna systematiskt. Hans träningsvilja tog sig många olika uttryck, som väckte stor förundran såväl i Önnesmark som i de närliggande grannbyarna. Många var de släktkalas där Bengt valde att antingen springa ett par mil till kalaset, eller att i stället springa hem från kalaset. På den här tiden var det mycket ovanligt att se någon vara ute och ränna efter vägarna. Många var säkert de som med misstro betraktade hans springande och som ifrågasatte, varför han inte i stället ägnade sina ungdomliga krafter åt vanligt hederligt arbete.
Det intressanta med Rekords idrottsnoveller var det ofta återkommande scoopet: *”Killen eller tjejen av enkelt ursprung, som mot alla odds kämpade sig fram till berömmelsens höjder”*. Det andra scoopet baserades på *”stereotypen om norrlänningen*

som en enkel, flärdfri, rättrådig och tystlåten kraftkarl, som helst lät sina bragder tala för sig själv". Bengt stämde väl in på det första scoopet, men inte alls på det andra. Han var långt ifrån en enkel och tystlåten kraftkarl, utan fastmer en mångfasetterad, snabbtänkt, utåtriktad och intellektuell yngling.

Idrottskarriären tog fart 1959

Efter framgångarna på Tallbacka 1958, tog Bengts löparkarriär ordentlig fart under nästföljande säsong. 1959 blev märkligt nog Bengts enda år som junior och han tävlade då i FIF Burälvens blå klubbdräkt, värvad dit av Lasse Norrfors, föreningens eldsjäl och legendariske ledare. Hans första Junior-DM erövrades på 3000 meter terräng på Gammlia i Umeå. Västerbottens-Kurirens (VK:s) utsände reporter rapporterade begeistrad:

Sällan har vi sett en västerbottning springa så bevingat lätt som Bengt Persson. Äldre minnesgoda fick en vision av Huston Lundmark under sin framfart. Här har vi ett ämne till något stort. Men vårda plantan ömt och kör honom varligt!

Jag konsumerade allt som skrevs om Bengt i tidningarna, analyserade varje ord i reportagen och diskuterade sedan mina slutsatser med min morbror Göran i Bissjön, en synnerligen engagerad och genuin supporter. Bengts stora genombrott på den nationella arenan kom 1960 i Västerås, vid ett B-SM på Arosvallens regntunga banor. På den här tiden tävlade nämligen den svenska friidrottseliten i ett A-SM, medan påläggskalvarna och föredettingarna fick nöja sig med ett B-SM. Bengt gjorde som påläggskalv ett bragdartat 5000-meterslopp och segrade på det personliga rekordet 14.52,6. Själv satt jag hemma och våndades:



JDM i Umeå 23-24 juni 1959. De tappra på 1500 m. Fr v Bengt Persson, Burälvens FIF, Sune Sundqvist, IFK Umeå, Mats Lundmark, Skellefteå AIK, Jalle Burman, Burälvens FIF och Lasse Tilly, Umeå IK. Jalle segrade på 4.24.8 och sedan följde Bengt 4.25.5, Lasse 4,26.4, Mats 4.29.3 och Sune 4.29.8.

Jag har bevakat alla nyhetssändningar från TT under hela kvällen, för att om möjligt få veta hur det har gått för Bengt. Nu återstår bara kvällssändningen kl.

22 och mina förväntningar är inte stora. Men så händer det otroliga, sändningen avslutas med ett sporttelegram, ett enda, och det är just resultatet på 5000 meter vid B- SM i Västerås. Segrare Bengt Persson, FIF Burälven, på 14.52,6. I samma ögonblick upplever jag en eufori, som nästan får mig att flyga. Bengt, min egen bror, omnämnd i en nyhetssändning från TT, där endast de stora nyheterna brukar få plats, dessutom uppläst av den legendariska radiorösten Uno Stenholm.
Just detta ögonblick är nog mitt allra största och mest euforiska minne, som jag vill koppla till Bengts idrottskarriär. Det kan säkert låta konstigt, men insatt i sitt sammanhang var hela händelseförloppet så otroligt osannolikt och upplösningen så ”alldeles underbar”. Jag glömmer det aldrig, söndag kl. 22.05!

Debut i TV-rutan 1961 och i Finnkampen 1962

Bengts karriär rullade sedan på i oförminskad fart och han fick snart helsidesrubriker i tidningarna. Han debuterade i TV-rutan 1961 i samband med den s.k. TV-galan på Lidingövallen. Bengt sprang 3000 meter och mötte bl.a. Gordon Pirie, världsrekordhållaren på distansen, samt den svenska löpareliten. Den legendariske VK-journalisten, Alvar ”Lia” Jonsson, rapporterade i sin krönika:
Det var en högtidsstund för alla idrottsfrälsta västerbottningar som TV bjöd på i går kväll. Bengt Perssons fantastiska prestation på 3000 meter, då han kapade av 21 sekunder på Severt Dennolfs tolv år gamla distriktsrekord från 8.36,4 till 8.15,0. TV-tittarna landet runt fick nu belägg för vårt påstående, vilken fighter Bengt verkligen är.
Hösten 1962 kom det verkliga elddopet, finnkampsdebuten på olympiastadion i Helsingfors inför 28000 fanatiska supporters. Parhästarna och bensinlöparna, Esso och BP, ställdes på 5000 meter mot de favorittippade finnarna och jag kunde följa hela loppet i direktsändning på TV. Som så många gånger tidigare såg Bengt ut att vara helt avhängd, för att några varv senare ha kvicknat till och kommit i fatt klungan. Dan Waern skrev i sin krönika i Dagens Nyheter:
Bengt Persson är ett strålande bevis för att man kan löpa, fast man är trött. Han verkade knockad och mogen för uträkning när fem varv återstod och han sladdade betänkligt. Men han kom igen. Han ville hett ikapp täten och då förmådde han pina sina stumma ben och



BP tränar i Önnesmark 1964.

sin trötta kropp genom plågan. På kuppen kom han i fatt och då blev han så glad, att han t.o.m. orkade hjälpa Esso med ett ryck. Ja, det avgörande rycket skedde faktiskt på denne okuvlige västerbottnings order. Jag håller med Gösta Olander (Mr. Vålådalen) och tror också att Bengt Persson har framtiden för sig i allra högsta grad.

Loppet slutade till hemmapublikens besvikelse med en svensk dubbelseger, Esso som segrare och Bengt som en totalt utpumpad tvåa på det personliga rekordet 14.14,6.

Svenskt rekord i hinderlöpning 1963

Under säsongen 1963 ville Bengt testa hinderlöpningen på fullt allvar. Utan någon specialträning av tekniken, kom det positiva beskedet redan tidigt på säsongen vid en tävling i Härnösand, då han segrade på 8.48,2, tretton sekunder under gällande årsbästa i Sverige. Saken var klar, framöver var det hinder som gällde. Det vägvalet var föga förvånande, om man betänkte Bengts styrka som terränglöpare och tidigare som trestegshoppare. Ett flexibelt löpsteg, starka vrister och en bra löpförmåga var det vinnande konceptet, för att kunna bli en framgångsrik hinderlöpare.

Den internationella debuten kom redan i juni 1963 vid friidrottskampen mellan Norden och Balkan i Helsingfors. Tävlingarna, som direktsändes i TV, bjöd återigen på en fantastisk prestation av Bengt, väl i nivå med förra höstens 5000-meterslopp på finnkampen. Jag citerar Aftonbladets utsände på plats på olympiastadion:

I går föddes en ny svensk löparidol på Helsingfors Olympiastadion, den 23-årige skogspraktikanten Bengt Persson från IFK Umeå, som i sitt livs femte



Bengt Persson på väg mot segern på 3000m hinder vid landskampen mot Finland på Stockholms Stadion 1963.

hinderlopp tangerade Lage Tedenbys svenska rekord på 8.39,8, en tid som placerar honom bland världens tio bästa hinderlöpare. Bengt var trea i mål efter de mer etablerade hinderlöparna, segraren Slavko Span från Jugoslavien och Esko Sirén från Finland. Efter onsdagens storlopp är han nu BP med hela svenska folket, åtminstone med dem som såg honom i TV.

Signaturen ”Björn” i Västerbottens-Kuriren sammanfattade Bengts utveckling under åren 1959-1963 på ett intressant sätt under rubriken *”Bengt Persson överraskningarnas långdistanslöpare”:*

Bengt Persson är en av de relativt få idrottsmän, som har ”färg”. Det hade han redan vid sitt allra första framträdande som löpare vid JDM i terräng i Umeå 1959, då han vann titeln lekande lätt och med en tid som blott översteg seniorsegrarens med sex sekunder. Det var rent förbluffande hur den mörke bytingen sprang. Redan då kunde man skönja stora anlag.

En bragd av yttersta märke är, att under svåra omständigheter hemföra en stor seger. Men en bragd kan också vara att överträffa sig själv och alla rimliga förväntningar. Det är just det, som Bengt visat prov på under de få år som han har tillhört den svenska långdistanseliten. Det är just detta som, tillsammans med hans trevliga yttre och hans ponnytrav, har gett honom hans omisskännliga ”färg”.

Första SM-tecknet 1963

På anrika Stockholms Stadion erövrade Bengt under 1963 sitt första individuella SM-tecken på 3000 meter hinder, för övrigt under samma magiska timme som Karl-Uno Olofsson vann sitt första SM-tecken på 1500 meter. Samma helg satte världens bäste hinderlöpare, belgaren Gaston Roelants, nytt världsrekord på 8.29,6. Senare under sommaren skulle Bengt få möta denne hinderlöpningens gigant och världsrekordhållare på flera stadiongalor. Ingen lätt uppgift eftersom Gaston i vanlig ordning startade sina lopp i rekordfart, vilket knäckte alla konkurrenter. På hösten 1963 fick Bengt den slutliga bekräftelsen på sin nyvunna stjärnstatus som friidrottare när han, som ende svensk och endast en av tre skandinaver, fanns med bland de fyrtiosju världsstjärnor i friidrott, som blev särskilt inbjudna till de förolympiska spelen i Tokyo den 12-15 oktober 1963. Bland dem särskilt inbjudna, fanns också ”hinderspöket” Gaston Roelants.



Bengts debut under olympiaåret 1964 var traditionsenligt terräng-SM på 12000 meter i Sundsvall och nu fick han sin hett efterlängtade revansch på hemmasonen Esso Larsson.

Bengt Persson vann sitt unga livs största seger då han i augusti 1963 blev nordisk mästare på 3000m hinder på Ullevi i Göteborg.Skyfallet hade förvandlat stora delar av löparbanorna till små sjöar.Bengt slog storfavoriten Esko Sirén, Finland och segrade på 8.50,2.

Annars var friidrottssäsongen 1964 en enda lång väntan på de olympiska spelen i Tokyo i mitten av oktober och han funderade mycket på hur säsongen skulle läggas upp, för att kunna pricka in den absoluta formtoppen lagom till OS-tävlingarnas hinderlopp. På Gammliavallen arrangerades i augusti en friidrottsgala, som var ett viktigt genrep inför stundande OS. Bengt mötte här sin gamle antagonist Lars-Erik Gustavsson från Mälarhöjden och loppet avslutades med en veritabel spurtduell över hela uppploppet. Lars-Erik dömdes som segrare ”på målfoto” och genrepet blev en enorm besvikelse för Bengt, som givetvis hade önskat sig ett positivt formbesked inför OS. Jag var inne i omklädningsrummet efter loppet och fick uppleva hans enorma frustration:
Jag har aldrig någonsin sett Bengt så besviken som efter det här loppet. Det formligen osar svavel om honom, när han nu ser sina OS-drömmar förvandlas till mardrömmar. Han slänger sina tävlingskläder, han drar negativa slutsatser av loppet och hotar med att sluta omedelbart. Han vägrar tro att det är Lars-Erik som är på väg mot storformen, utan mer att han själv är på väg att tappa formen. Jag blir nästan chockad av hans destruktiva reaktion och förstår nu på allvar, vilken press han lever under. För första gången börjar jag också fundera på, om Bengts idrottssatsning verkligen är värd sitt pris. Jag tror t.o.m. att Bengt själv funderar i samma banor.

Medaljhopp och skadad vid OS 1964

Tidningen Rekord levererade i sitt septembernummer en *”olympisk special”* om medaljfavoriterna på hinder i Tokyo, skrivet av den välrenommerade sportjournalisten Henry Eidmark. Bengt hade en niondeplats på årsbästalistan, men Eidmark gav honom ändå en rimlig medaljchans. Innan detta nummer ens hade hunnit komma på pränt, kom det olycksbådande beskedet att Bengt hade ådragit sig en utmattningsskada på ett ben i foten. Han ordinerades total vila, vilket givetvis tog hårt på hans psyke. Sämsta tänkbara scenario inför OS! Före avresan till Tokyo, testades han av ”Lammet” Ljungqvist och befanns vara återställd från sin skada. Väl i Tokyo kom sedan nästa dråpslag. Bengt slog upp fotskadan igen, när han ökade intensiteten inför kvalloppet. Vilket veritabelt bakslag detta måste ha varit för honom! Med mina bilder från omklädningsrummet på Gammlia på näthinnan, kan jag lätt föreställa mig hur han mådde. Bengts drömmar hade slagits i spillror och allt hårt arbete var förgäves. Från läktarplats tvingades han uppleva när Lars-Erik Gustavsson visade sig vara i toppform och tog sig till final på det nya svenska rekordet 8.34,2. Prislistan indikerade dessutom att Bengt verkligen hade haft en realistisk medaljchans, om han hade fått vara frisk. Hans stora chans i idrottskarriären hade brutalt tagits ifrån honom och nästkommande sommar-OS skulle dessutom gå på hög höjd i Mexiko City. Min tro är att Bengt i Tokyo tappade sin OS-dröm och att hans motivation fick sig en ordentlig törn.
Jag har medvetet ägnat huvuddelen av detta kapitel åt Bengts uppgångsperiod under åren 1959-1964. Den innehåller så många trevliga minnen och så mycket charm och nostalgi, att jag har valt att lägga vikten i min berättelse på de första sex åren efter Tallbacka. Bengts utmaning inför ”konsolideringsåren” 1965-1970 var helt annorlunda,

nu gällde det främst att försvara den uppnådda positionen på världsbästalistan och nu ställdes han för första gången inför journalisternas och publikens krav på prestationer, mer än sina egna krav. Överraskningarnas tid var förbi och den genuina idrottsglädjen var delvis borta.

Krossade all motstånd vi Terräng-SM 1965

För Bengt fortsatte dock karriären på bästa möjliga sätt under 1965, när han krossade allt motstånd på terräng-SM på 12000 meter och vann med otroliga sjuttiofyra sekunder. Lennart Fällgren, legendarisk friidrottsledare i IFK Umeå, anser att detta lopp kanske var Bengts bästa under sin karriär. Man kan beklaga att VM i terräng inte arrangerades på 1960-talet, eftersom Bengt då hade blivit svårslagen för vilken konkurrent som helst.

Bengts landskampsfacit för åren 1965-1968 var storartat, femton segrar på tjugoen starter, och många gånger i kamp med Europas bästa hinderlöpare. Han sänkte Lars-Erik Gustavssons svenska rekord från Tokyo-OS till 8.33,8 i en landskamp mot Frankrike och han firade stora triumfer i finnkamperna. Inför fullsatta läktare på Helsingfors olympiastadion, blev han 1966 och 1968 dubbelsegrare på både hinder och 10000 meter. 1968 blev resultatmässigt Bengts allra bästa säsong, vilket faktiskt förvånade honom själv, eftersom han ansåg sig ha trappat ner en del på träningen. Bengt kryddade året med inte mindre än fyra personliga rekord: 8.41,2 på två engelska mil, 7.57,8 på 3000 meter, 13.48,6 på 5000 meter och 8.33,8 på 3000 meter hinder. Eller var det möjligen så att resultaten 1968 var en retroaktiv bonus efter de tidigare årens hårdträning? Bengt blev givetvis uttagen till OS i Mexiko City på hinder och han fick äntligen springa sin efterlängtade OS-final.



Bengt Persson vid SM på 12000m terräng i Borlänge 1965 där hans segermarginal var 1 minut och 14 sekunder. Foto: Sven Jansson

Men loppet gick på hög höjd och med nytillkommen konkurrens av afrikanska löpare, som sopade banan med alla konkurrenter. Bengt sprang i mål som uppgiven tia på tiden 9.20,6, knappt fyrtiosju sekunder under sitt personliga rekord.

Mot slutat av 1960-talet trappade Bengt ner träningsdosen ytterligare. Trots detta lyckades han ta sig till hinderfinalen vid EM i Aten 1969, där han hamnade på en tionde plats. Sitt enda tävlingsframträdande under 1970 gjorde Bengt vid terräng-SM på 4000 m hemma i Umeå den 4 oktober. Trots dåliga förberedelser lyckades han ta en överraskande silvermedalj, tre sekunder efter Ivan Jocik. ”BP:s” allra sista framträdande på den nationella scenen var på 3000m hinder vid SM i Sollentuna 1971 där han slutade trea med tiden 8.57.0. Segrade gjorde den blivande OS-guldmedaljören och världsrekordhållaren Anders Gärderud med 8.47.2. Några lokala lopp under 1972 fick sedan avsluta Bengts imponerande idrottskarriär med bl.a. tolv individuella SM-tecken och tre i lag, två Nordiska Mästerskap, en OS-final, två EM-finaler, tjugotre landskampssegrar på trettioen starter samt fyra svenska rekord.



Karl-Uno Olofsson drar på 1500m före av klubbkamraten “BP” vid SM i Västerås 1965.

Vad betydde idrottskarriären för Bengt?

Jag förundrades ibland över Bengts synbara ointresse av att lyfta fram sin framgångsrika idrottskarriär, som något betydelsefullt i sitt liv. När vi bröder träffades, var det andra ämnen som han ville diskutera: historia, litteratur, fornlämningar, arkitektur, flyg, m.m. Sällan eller aldrig pratade vi om idrottshistoria eller hans egen karriär, trots att han hade varit en världsstjärna och hade stått i det massmediala rampljuset under ett helt decennium. Var det något som han inte ville besvära oss bröder med? Eller var det ett känsligt ämne, som han helst inte ville bli påmind om? Eller var det ett helt enkelt ett avslutat kapitel i hans liv? Frågorna hopar sig, men svaren saknas. I brist på Bengts egen version, tar jag mig själv friheten att spekulera i ämnet.

Bengt hade utan tvekan ett genuint idrottsintresse. Det ledde också till den brasa, som tände hans egna idrottsdrömmar. Idrotten blev således hans språngbräda ut i livet, ett påstående som jag tror att Bengt själv skulle ha instämt i. Plötsligt fick han stå i strålkastarljuset, han fick de stora rubrikerna, han fick resa jorden runt och han kunde påbörja sin vidareutbildning. När man tar del av Bengts intervjuer under karriären,

lyfter han dessutom ofta fram träningens positiva egenskaper, d.v.s. vederkvickelse, avkoppling och den fysiska och psykiska ansträngningen. Han underströk gärna att det var en *"ynnest att få träna hårt"*, vilket kanske kan låta märkligt för en vanlig Svensson!

Jag tror att Bengt trivdes som allra bäst under sin utvecklingsperiod mellan åren 1958-1964. Han var då extremt motiverad för uppgiften, han kunde slå ur underläge, han fick nästa alltid positiva recensioner och han hade egentligen inga andra krav på sina axlar, än sina egna. Det var därför begripligt att Tokyo-OS blev hans stora trauma, vilket också ledde till en omprövning av hans fortsatta satsning. Bengt hade redan nått världseliten i hinder och de kommande åren handlade mer om att konsolidera sin position på världsrankingen och att möta de externa tyckarnas krav, än sina egna. Han insåg de nya villkoren och bestämde sig för en fortsatt satsning. Dock tror jag att Bengts entusiasm och glädje hade naggats i kanten Tokyo. Florerande rykten kring en tilltagande doping, bidrog inte heller till att höja hans motivation. Dessutom hade han påbörjat sin civila karriär och idrotten var inte längre det viktigaste i hans liv.

Jag tror också att Bengt i grunden var mycket nöjd med sina prestationer inom idrotten och när OS-drömmen väl havererade i Tokyo, såg han inga nya, realistiska mål som lockade honom. Jag tror inte att han ångrade sin elitsatsning eller ens ifrågasatte, om den hade varit värd sitt pris. I en av de fåtaliga intervjuer som han Bengt gav efter karriären, den som Benny Stiegler gjorde med honom på Gotland 1995, bekräftar



IFK Umeås segrande lag på 4 x 1500m vid stafett-SM hemma på Gammliavallen i Umeå i juni 1966. Fr.v: Fredrik Westman, Harry Westman, Karl-Uno-Olofsson och Bengt Persson.

han också mina slutsatser:
- Jag saknar faktiskt att vara uppmärksammad. Inte tyckte jag det var jobbigt att vara en kändis. Man fick beröm, det var kul.
Bengts låga profil efter avslutad idrottskarriär var alltså inget bevis på avståndstagande från sitt idrottsliv, utan uttryckte mer att den fasen var ett avslutat kapitel och förpassad till minnenas arkiv. Benny Stiegler sammanfattar detta mycket elegant, när han avrundar sin intervju med Bengt på följande sätt: *”Idrotten i Bengts liv blev till historia och historia blev hans liv”.*



IFK Umeå vann för andra året i rad Dagens Nyheters stadslopp i Stockholm i maj 1967. Här växlar Harry Westman (startnummer 4) till Bengt Persson som på sjätte och sista sträckan gjorde ett avgörande ryck några hundra meter före målet på Stockholms Stadion. IFK Umeås lag: Fredrik Westman, Göran Bäckström, Karl-Uno Olofsson, Curt Åström, Harry Westman och Bengt Persson.

Mot alla odds

I kapitelrubriken valde jag medvetet att anspela på ett av Rekords favorit-scoop, *”talangen från landsbygden, som mot alla odds blir en världsstjärna”*. Jag tycker att Bengts karriär på många sätt lever upp till förutsättningarna för ett sådant scoop. Bengt växte upp i en småbrukarfamilj i Önnesmark på den västerbottniska landsbygden. Landsbygden stora förändring påbörjades först under Bengts generation och plötsligt gavs möjligheter till vidareutbildning även för landsbygdens barn. Men traditionerna

var starka och det fysiska arbetet var länge det enda, som på allvar räknades. Böcker kunde vara en villfarelse för ungdomen, liksom sprit, dans, kortspel och t.o.m. idrott. Det var i den här miljön som Bengts friidrottsbana påbörjades och något aktivt stöd från föräldrarna var naturligtvis aldrig aktuellt. Däremot vill jag nogsamt understyrka att Signe och Arthur aldrig uttryckte sig fördömande om Bengts idrottande. Trots deras traditionella uppväxt på landsbygden, fanns en tolerans och en förståelse som jag gärna vill lyfta fram. Ju äldre jag blir, desto ödmjukare blir jag inför deras klokskap och framsynthet.

Det dröjde alltså ända till 1958 innan Bengts idrottskarriär tog fart på Tallbacka. Han skulle på senhösten fylla nitton år, vilket innebar att han fick tävla som junior under ett enda år. Jag kan inte låta bli att jämföra hans karriär med karriären för dagens talanger. De kartläggs tidigt, de specialiserar sig tidigt och påbörjar träning flera gånger i veckan, de börjar tidigt tävla men blir i värsta fall långtidsskadade eller utbrända redan innan arton års ålder. Man frågar sig, vad är långsiktigt bäst?

Bengt tränade efter sitt eget huvud

Bengt var i sitt unga idrottsliv en autodidakt, han tränade helt efter sitt eget huvud och omdöme. Han utvecklade sina egna träningsscheman, troligen baserade på information som han läste sig till i sina idrottstidningar. Han lärde sig också att lyssna på sin kropp, för att successivt kunna öka belastningen. Ingen tränare fanns ännu inom räckhåll. En karriär, mot alla odds! Bengt var i sin träning helt beroende av vädrets makter. Även här, en karriär mot alla odds. Dock kan jag se en fördel med att härdas på det här tuffa sättet, nämligen den kompromisslösa träningen av vinnarskallen och *”att aldrig ge upp-mentaliteten”*.

Min poäng är, att devisen *”mot alla odds”*, besegrades av Bengt, och många andra idrottare med en liknande bakgrund som hans. Min enkla slutsats blir därför, att nyckeln till framgång är en särdeles lyckad kombination av såväl de nödvändiga fysiska som psykiska förutsättningarna. Båda behövs och ingendera får svikta.



Karl-Uno Olofsson och Bengt Persson pratar med sångerskan Berith Anserud vid Umeå stads middag 1964. Berith slog igenom under 1960-talet som sjungande värdinna i Hylands Hörna.

Inom sportjournalistiken används ofta ordet *”vinnarskalle”* d.v.s. *”viljan att vinna och oviljan att förlora”*. Bengt hatade att förlora och det gällde även i de mest triviala tärningsspel. I den träning som han bedrev, härdade han sin kropp och sitt sinne till det yttersta. Han litade starkt på sin egen intuition och besegrade både yttre hinder och expertisens åsikter.
Bengt hade sannolikt alla de egenskaper som var nödvändiga För att kunna tillhöra den yppersta världseliten på hinder. Dock frågar jag mig om han någonsin utnyttjande sin fulla potential? Jag tror inte det, jag tror framför allt inte att han under karriärens senare del var beredd att utsätta sig för denna nödvändiga och *”kompromisslösa”* satsning för att bli bäst. Min teori stöds också av Bengts eget konstaterande i intervjun med Benny Stiegler 1995:
- Vi i vår generation var nog de sista amatörerna. Redan då anade vi att ryssar och öststatare sysslade med doping. Ett tag kändes det hopplöst, att vi inte tävlade på samma villkor. Då lade jag av.

Bror eller världsstjärna?

Jag vill avsluta med att ge ett självklart svar på rubrikens fråga, givetvis som storebror och jag vill värdera broder Bengts personlighet efter en helt annan skala än i minuter och sekunder. Han var ju min förebild, inspiratör och kreatör och jag vill därför lyfta fram några exempel på hans mångfasetterade personlighet. Bengt var en begåvad, humoristisk, snabbtänkt och utåtriktad person, med en stor grad av integritet. Han var lättpratad och öppen, men var ändå svår att komma in på livet. Han behöll genom hela livet en tydlig privat sfär, som knappast någon fick tillträde till. Som bror var han alltid generös och välvillig och han värnade starkt om att hålla ihop syskonkretsen under mottot: *”Bröderna, kulturen, maten och naturen”*. Bengt var mycket medveten om sitt ursprung och värnade om landsbygds- och bondekulturen. Skogen var hans hemmaplan och här kände han sig alltid lugn och avstressad.
Jag fick möjlighet att ta ett personligt adjö av min älskade bror Bengt i avskedsrummet på Visby Lasarett. Det kändes så riktigt att en sista gång få säga *”Hej och Tack för allt”* till min älskade storebror och idrottsidol Bengt.

Faktaruta

Bengt Person-Widmark (1939-2013) från Önnesmark, Lövånger hette under sin löparkarriär Persson och kallades för BP. Han tävlade för IFK Umeå under 1960-talet då han var i Sverigeeliten på sträckor från 1500 m till 10 000 m och terränglöpare i världsklass. Många friidrottsexperter menar att han är länets bäste friidrottare genom tiderna. Bengt deltog i 31 landskamper och segrade 23 gånger, vann 12 individuella SM-guld och förbättrade svenska rekordet på 3000 m hinder sex gånger ned till topptiden 8:33.8. Bengt rankades som världssjua på hinder 1963 och 1965, var OS-tia 1968, EM-nia 1966 och EM - tia 1969.

Idrottscaféträff i Umeå om storlöparen Bengt Persson

av Lars Lindgren

Tisdagskväll den 20 maj 2014 hade närmare femtio personer sökt sig till IFK Umeås klubblokal och Västerbottens Idrottshistoriska Sällskaps caféträff, som handlade om löparstjärnan Bengt "BP" Persson-Widmark. Föredraghållare var Bengts bror Walter som på ett personligt sätt berättade om sin bror Bengt Persson-Widmarks enastående idrottskarriär med hjälp av videofilm, radioinspelning och bilder från tiden då det begav sig.



Walter Widmark berättar om sin bror från tiden då det begav sig. Foto: Leif Stening

Annorlunda bild av BP

Många i publiken mindes *"BP"* och hans framgångsrika tävlande, men många fick nog en lite annorlunda bild av Bengt Persson än den de hade från tävlingarna. I Walters berättelse och radioinspelningar fick vi möta en Bengt Persson med annat i huvudet än bara löpning. Bengt var mycket intresserad av historia. Han läste mycket och då främst de svenska 90-talisterna och när det gällde musik var Mozarts operor favoriterna. Det berättade *"BP"* i en radiointervju, där han dessutom visade sig vara mycket vältalig. *"BP"*, som var född 1939, kom från Önnesmark i Lövånger och började med löpning ganska sent.

– Vi bröder höll på med lite av varje i idrottsväg och egentligen var tresteg Bengts idrott i början. Han blev sockenmästare i den grenen 1958. När gäller löpning var 1959 hans första tävlingsår, berättade Walter.

Gick över till IFK Umeå 1960

Persson tävlade för FIF Burälven fram till 1960. Sedan blev det IFK Umeå.
– Hans övergång till Umeå sågs nog inte med särskilt blida ögon i Skellefteå, men enligt min mening var det en lyckad övergång, sade Walter.
”BP” sprang mycket *”med vristerna”* enligt Walter, och det skulle förklaras med att vristerna hade blivit extra starka, eftersom *”BP”* hade hållit på med tresteg. Han fick i pressen ofta anmärkningar för sin löpstil - Det var allt från att han skuttade fram till att han gjorde känguruhopp. Att hans teknik kunde ha varit bättre, kan jag hålla med om. Hans teknik över hinder och vattengrav i hinderloppen var inte den bästa, sade Walter.



Tre av deltagarna vid caféträffen, fr v Christer Lindwall, Karl-Uno Olofsson och Bo-Staffan Westman. Foto: Leif Stening

Bäst i terrängen

Bengt minns vi kanske bäst som hinderlöpare, men han provade även på andra distanser.
– Jag anser, att hans bästa distans var terränglöpning. Han vann junior-DM 1959 på en tid som bara var sex sekunder sämre än seniorsegrarens. I senior-SM i terränglöpning i Borlänge 1965 vann han med mycket över en minut. ”BP” har en imponerande meritlista, även om de riktigt stora mästerskapen inte blev så lyckade. Inför OS i Tokyo 1964 drabbades han av en benskada och kunde inte ställa upp. På den höga höjden i Mexico City 1968 blev han tionde man i hinderloppet. Några VM i friidrott fanns inte på Bengt Perssons tid.

IFK Umeå segrade i Stockholms stadslopp

Från otaliga minnen från 60-talet visade Walter bland annat ett par filmer från Stockholms stadslopp 1966 och 1967. IFK Umeå vann båda åren med de två essen *”BP”* och Karl-Uno Olofsson i laget. Karl-Uno var också med under kvällen i klubblokalen och kunde berätta en del om sin egen och om Bengts aktiva tid.
En meritlista för *”BP”* skulle kräva mycket utrymme, men en del kan vi väl ta med. Bengts tider på 3000 m och 3000 m hinder skulle placera honom som etta på 2013 års sverigebästalista. *”BP”* tog tolv individuella SM-segrar, två segrar i nordiska mästerskapen och 23 landskampssegrar. Han förbättrade svenska rekordet på 3000 m

hinder sex gånger ned till topptiden 8.33.8. Bengt var sjua i världen i hinderlöpning både 1963 och 1965. Inför säsongen 1968 trappade Bengt ned sin träning ganska mycket men satte ändå fyra personliga rekord. Bland annat 13.48,6 på 5 000 m och 8.33,8 på 3 000 m hinder. Han anses av många som Västerbottens bäste friidrottare någonsin.
Bengt Persson-Widmark, som sedan 70-talets början bodde på Gotland, avled i november 2013 vid 74 års ålder.



BP:s bröder Staffan, Walter och Anders vid cafétäffen i Umeå.
Foto: Hans-Olof Lundkvist

Vinteridrott - råd till skidlöpare
Vi fästa skidlöpares upmärksamhet på att saltlake, struken under skidorna, göra att dessa glida med lätt-het, äfven om snön är mycket kram. Då det emellertid kan vara svårt nog att medföra saltlake, kunna vi meddela, att om man väl ingnider skidorna med spicken sill, gör detta samma nytta. i synnerhet som vid denna ingnidning äfven något fett afsättes på träet. Detta medel är med framgång försökt af idrottsmän på längre skidturer. (Ur ”Tidning för Idrott”, No 2, 15 januari 1888)

Bengt ”BP” Persson - fotbollspelaren från Önnesmark som blev världsstjärna i friidrott - idrottscafé i Skellefteå i oktober 2014

av Staffan Brännström

Walter Widmark berättade vid ett idrottscafé i Idrottens Hus i Skellefteå den 22 oktober 2014 om sin äldsta bror Bengt Persson, populärt kallad BP, och hans enastående fridrottskarriär. Detta skedde inför ett 40-tal åhörare. Många av de närvarande hade kommit från Bengts hemtrakter (Lövånger-Önnesmark-Bureå). Bengt tävlade för FIF Burälven under sina första år. Föreningens ordförande under denna tid, Lars Norrfors, medverkade också och berättade om friidrottsklubbens framgångsrik historia och tiden med ”BP” i föreningen.



Ett 40-tal intresserade åhörare hade mött upp vid Caféträffen i Idrottens Hus, Skellefteå. Foto: Ivar Söderlind

Sent påbörjad idrottskarriär som hoppare

Bengt inledde sin idrottskarriär i Önnesmark BK, den klubb som han själv av eget brinnande idrottsintresse hade startat. Där spelade man fotbollsmatcher mot grabbar från närbelägna byar, speciellt mot Kåsaböle, men även mot Hökmark, Uttersjöbäcken osv. Bengt hann också debutera i Uttersjöbäckens lag i div.7, där han utmärkte sig genom sin snabbhet och *”sin fina vänsterfot”*.

Samtidigt anlades en egen primitiv arena för friidrott (på *”Gammgårn”*) på den egna tomten, där tränade man och där utkämpades månadsvisa stadiontävlingar (*”landskamper”*) mot ungdomar från Uttersjöbäcken, Hökmark och andra närbelägna byar. I augusti 1958 tog Bengt *”steget vidare”* för att testa sin förmåga i friidrott i ett större offentligt sammanhang. Vid Lövångers sockenmästerskap genomförde den nu artonårige Bengt ett slags *femkamp*. Han tävlade på Tallbacka i Bureå i höjd, längd (5.63 m), tresteg; (seger; 11.90 m), 400 m (62.0 sek.) och 1500 m (3:a på 4.33 min.)

Varför ägnade Bengt inte mer tid åt hinderteknikträning?

Året därpå 1959 sågs Bengt mest som en *lovande hoppare* (2:a i tresteg vid JDM med 12.41 m) och speciellt utmärkande var hans medfödda vristspänst, som han senare kunde utnyttja som hinderlöpare. Men, detta var inte bara positivt! För det betydde också att Bengt kunde *”slösa med energi”* vid hinderpassagerna, varvid hindren alltid klarades med god marginal och att han som regel förlorade ca 1 m per hinder (el. 0.1-0.2 sek.) i jämförelse med de bästa konkurrenterna, enligt Walter. (Betänk därtill att det är 35 hinderbockar och 7 vattengravar som ska klaras i ett hinderlopp!). På en direkt fråga i efterhand från mig till Walter, svarade han att Bengt aldrig hade snubblat eller fastnat på någon hinderbock under sin löparkarriär. Det behövde han aldrig riskera. Kanske var det hans brister i hinderteknik som omöjliggjorde för Bengt att slå världsrekordet på 3000 m hinder? Bengt deltog 1959 även i terräng-DM (4000 m), och där *”visade han sitt rätta jag”* genom att spurta sig till segern i JDM i kamp mot kommande juniorlandslagsmannen och senare SM-segraren Jarl Burman (2 SM-guld på 5000 och 10.000 m). Bengt var endast 6 sekunder efter seniorsegraren, vilket var sensationellt för *”en nybörjare till löpare”*. Han hade redan nu visat på att terränglöpning var hans bästa gren.



Walter Widmark berättar om sin bror. I bakgrunden en samlarbild av BP ur tidningen Rekord på 1960-talet. Foto: Ivar Söderlind

Bengts idrottkarriär ”utan startsträcka”

I augusti 1960 deltog Bengt på B-SM i Västerås. Denna tävling var för de ej direktkvalificerade till stora SM (speciellt lämplig för unga talanger). Det enda resultat från tävlingarna som omnämndes i sena kvällsnyheterna från den dagen (Nyheter från. TT, kl. 22.05) var att en ung man tävlandes för FIF Burälvens hade vunnit 5000 m på 14.52.6 minuter. Walter berättade hur stolt han blev! Knappt två år efter debuten på Tallbacka var Bengt nu en av Sveriges mest lovande löpare. På Walters föräldrar märktes knappt några känsloyttringar för ”man ska inte förhäva sig”; ett vanligt tänkesätt i dessa trakter på den tiden och som kanske gäller även idag?

Bengt - *”Folkets favorit”* i Finnkamperna och nu som nybliven kändis

1962 debuterade Bengt i landslaget, just mot Finland på 5000 m i Helsingfors. Bengt, debutanten i loppet, skulle ju i första hand försöka *”hänga med”*, sågs flera gånger avhängd, men kom igen på sista varvet och spurtade sig till en överraskande andra plats på 14.14,6 min. Walter säger*:”Jag tror aldrig jag sett Bengt så trött efter ett lopp; halvt medvetslös”*. Tilläggas bör att det blev svensk dubbelseger. Vann gjorde Esso Larsson. Helsingfors Olympiska Stadion blev med tiden hans lyckoarena. 1963 tangerade han Lage Tedenbys svenska rekord i hinder (8.39.8 min.) där. Loppet sågs i direktsändning i TV och *s*amma år blev han nordisk mästare i hinder, besegrande finländske Esko Sirén, Nordens och en av världens då bäste hinderlöpare. Plötsligt var Bengt en kändis och det verkade han trivas med. Han sågs som ”*BP*” för allmänheten, ett ”pålitligt varumärke” på den tiden. Han blev *”den store finnlandskampsdödaren”* i finnkamperna. Senare 1966 och 1968 vann han dubbelt i Helsingfors, både på 10 000 m och på 3000 m hinder inför 45-50 000 hemmapatriotiska finländare på läktarna. Efter 10 000 m (1966) fick han fly från stadion, jagad av en gammal ilsken gumma med paraply som tillhygge. Hon ansåg att svenskarna, som vann dubbelt hade hindrat den finske storlöparen och favoriten Ali-Leppilampis framfart på uppploppet. På 3000 m hinder (1967) blev Bengt tvåa i Stockholm, nu besegrad av Jouko Kuha som blev för svår den gången. Han slog då nordiskt rekord., senare världsrekord året därefter (8.24.2). Men, vad sysslade finnarna med mellan loppen? Plötsligt var Kuha en klass bättre än Bengt, nu med ett snabbt slutvarv under 60 sek på 3000 m hinder! Doping var ett relativt okänt begrepp då, men viss ryktesspridning förekom ändå! BP tog totalt sex segrar och två andraplatser och en fjärde plats (1500 m) i de ärorika landskamperna mot Finland. (Observera att i finnkamperna deltar tre tävlande per lag och gren).

Bengt som terränglöpare - hans adelsmärke

Bengt var bäst i terräng, anser broder Walter. Han tränade ju på sådant underlag hemmavid på redan upptrampade stigar och även i obanad terräng. Där utvecklade han sitt flexibla löpsteg och tränade sina redan tidigare hopptränade vrister och utvecklade sin egen löpstil. Tyvärr anordnades endast ett fåtal terränglopp varje år på 1960-talet. I sitt enda internationella lopp den 31 mars(!) i Leipzig 1963, blev Bengt tvåa och besegrade bl.a. den tidigare fyrfaldige segraren Gerard Hönicke. Från förbundshåll hade man innan loppet sagt att Bengt inte skulle bli besviken om han kom långt bak i prislistan. Han skulle ju ej heller vara i form vid den tidpunkten, då tävlingssäsongen var långt borta och hans träning blev lidande pga. att det rådde nästan full vinter på våra nordliga beddgrader på den tiden på året. Men hans bästa terränglopp är utan tvekan segern i terräng-SM i Borlänge (1965), där han vann med 1 minut och 14 sekunder före Bengt Nåjde. Det loppet är omtalat och unikt i SM-sammanhang, berättade Walter. (Tyvärr arrangerades få terränglopp på 1960-talet och inga VM och EM-lopp som idag. Man kan ju bara spekulera om så hade varit fallet då som idag. Vad skulle det ha betytt för Bengts utveckling och löparkarriär)?

Bengts löpstil och förmågan att växla tempo

De flesta av Bengts stora lopp kunde åtnjutas i TV. Finnkamperna direktsändes i TV, liksom även utsändningar från friidrotts-SM, större tävlingar som Nordiska mästerskapen, DN-galan och andra landskamper. BP:s kännetecken blev då den lille späde mannen, som symboliserade den okuvliga viljan och kämpaglöden; mannen som hatade att förlora. Han kunde tappa mark, grimasera, veva med armar och springa med knutna händer (bilder visades av Walter!), sladda och se avhängd ut. Ändå när sista varvet började är Bengt plötsligt ikapp. I hinder kunde Bengt då nå vattengraven och med ett ”känguruskutt” ta den, fortfarande med så stor vristspänst(!) att han nästan hoppade över vattengraven (..som Walter påpekade och visade på bild) och dödstrött som han verkade vara, kunde han plötsligt och oväntat växla tempo och krängande med axlar och huvud, rusade han mot mål. I mål är han helt utpumpad, men de få gånger han inte vann så symboliserade han ändå *”viljans och andens seger över kroppens trötthet”*. Bengt fick mycket kritik för sin bristfälliga löpstil, som dåtidens experter påpekade och menade att han först måste åtgärda innan han skulle nå den yttersta eliten.



Walter Widmark berättar om sin brors okuvliga vilja och kämpaglöd, mannen som hatade att förlora. Foto: Ivar Söderlind

Tokyo 1964 och Mexico City 1968

Bengt blev utvald att som medaljkandidat delta i för-OS i Tokyo, rankad bland de 10 bästa i världen som han då var, och där blev han 2:a efter belgaren och hindersuveränen Roelants. En förslitningsskada 1964 efter det myckna tävlandet åsamkade Bengt några veckors ofrivillig vila inför Tokyo. Väl där slet Bengt tyvärr upp sin skada och OS-deltagandet var över innan det hade börjat. Bengt, som tidigare hade varit frisk och kunnat träna intensivt inför OS och känt sig vara på väg mot toppformen, blev nu mycket besviken, betydligt mer än vad man i allmänhet kan tro, ansåg hans broder Walter. Han visste att vid ett OS-deltagande 1968 i Mexico på 2200 m.ö.h.(Han blev 10:a där) skulle han vara chanslös mot höghöjdstränade löpare och andra tävlande som av olika anledningar tålde den tunna luften bättre (s.k. plusvarianter; t.ex. för de med medfödda gener för vistelse på hög höjd). Walter menar att motivationen för att satsa vidare efter OS fick sig en *knäck* i

och med utgången av Tokyoolympiaden. Åren efter blev *”konsolideringsår”* för Bengt, som Walter uttryckde det. Han minskade ned träningsmängden allt eftersom och fick nu inrikta sig på att *”hålla och försvara sin position”* som elitlöpare.

1968 blev Bengts bästa år sade Walter, trots att han då hade trappat ned träningen betydligt. Han kryddade året med inte mindre än fyra personliga rekord, nämligen på två engelska mil (8.41,2 min.), 3000 meter (7.57.8 min), 5000 meter (13.48,6 min.) och så sattes även nytt svenskt rekord på 3000 meter hinder (8.33.8). Därtill kom dubbelsegern i finnkampen, allt ett slags bonus för många års hårt slit.

Verksamheten i FIF Burälvens och under storhetstiden på ”BP:s” tid.

Lars Norrfors, ordförande i friidrottsföreningen i Bureå under många år, tog kontakt med Bengt och värvade honom till FIF Burälvens hösten 1958. Lars berättade om klubbens historia och gav exempel på hur duktig man var på elitnivå; särskilt i sprint- och inom medeldistanslöpning. Klubben kom att erövra många DM-tecken under årens lopp. Under hopparen P.O. Enqvists och Bengts tid hade klubben stora framgångar. Många andra löparbegåvningar kom från Lövångerstrakten, t.ex. Fredrik Westman (Uttersjöbäcken), Martin Larsson (Hökmark), Valter Persson (Bengts bror), Yngve Forsman och Erland Nyman (båda Kåsaböle). Så sent som 1964 och 1965 erövrade FIF Burälven DM-stafettguld på 4 x 1500 m i hård kamp med lagen från *storklubbarna* Skellefteå AIK och IFK Umeå.

Lars Norrfors sade *”*att det måste finnas *mycket goda gener för löpning bland folk från Lövångerstrakten”*. Häcklöparen Ambjörn Fahlén och senare Stellan Lundqvist, båda från Lövånger, blev ju också som Bengt landslagsmän. Det *stöder den teorin*. När Jarl Burman, Bengt Persson, Karl-Uno Olofsson(!), Ambjörn Fahlén, Yngve Persson och Leif Holmström värvades till de konkurrerande *storklubbarna* 1961 *”gick luften ur”* och klubben tappade mark. Flera andra orsaker omnämndes som bidrog till slutet, bl.a.blev TVn:s inträde och dominans i hemmen *”droppen som urholkade stenen”*.



Lars Norrfors, ledare i Burälvens FIF under storhetstiden berättar om föreningens uppgång och fall och hur det var när BP tävlade för föreningen.
Foto: Ivar Söderlind

Ungdomar och vanligtvis så tjänstvilliga tävlingsfunktionärer föredrog TV:n och stugvärmen framför friidrotten på det ibland blåsiga Tallbacka stadion. FIF Burälvens upphörde därför som förening 1966.

Bengt - BP i eftervärldens ögon

Peter Fredriksson, Bengts landslagskollega (ursprungligen också Skellefteålöpare) menar" *..att med mer tidig grundträning skulle BP ha haft potential att bli världsetta i hinder"*. Bengt fick i sin ensamhet börja med löpträning vid sena 18-19 års ålder, utan egen tränare och då lägga upp sitt eget träningsschema. Dessutom skulle han bedriva sin träning under långa vintrar och kämpa mot snö, is, kyla, mörker. Ingen direkt support fanns, hellre tvärtom bland *"den ifrågasättande nyttoinriktade allmänheten"*. Löpstilen som Bengt utvecklade under sin något ensamma och ensidiga träning var också ett *odds mot honom,* enligt då kända idrottsskribenter och experter (Se "Kritik av löpstilen" ovan!).

Men för Bengt betydde det mindre, härdad som han var av sin karga och något ensliga uppväxtmiljö, men som hemmavid på gården under många år hade han överflöd av energi, som han kunde få utlopp för genom sin dagliga träning, menade Walter. *"Det är en ynnest att få träna hårt"*, yttrade Bengt i en intervju. Den fysiska och psykiska ansträngningen som skulle upplevas som en plåga för Medel-Svensson, framstod för Bengt som nödvändig och naturlig för att nå efterlängtad framgång. Walter tillägger *"att de psykiska och fysiska egenskaperna för att bli och vara en världslöpare fanns hos honom"* och "*vinnarskallen, tjurskalligheten och oviljan att förlora"* fanns alltid där, även i det privata och i vardaglig tävlan, som rådde bröderna emellan.

En orsak till att Bengt kom att trappa ner löpningen efter Tokyo-64 var nog också att han efter att ha åkt jorden runt flera gånger, började tänka på annat här i livet och en civil framtid framstod som hans nästa stora utmaning. Efter att ha gått ut Socialhögskolan i Umeå fick han tjänst i Visby, där han avancerade till socialchef under namnet Bengt Widmark. Få kände nog till hans idrottsliga förflutna. Bengt verkade inte ha pratat om det, inte ens de socialsekreterare från Visby som jag träffade på min Italienresa 1994 visste vem Bengt Persson var. *"Nej det finns ingen före detta löpare och olympier boende i Visby, som arbetar inom det sociala"*, sade de. Hur fel de hade!

När Bengt utsågs till socialchef i Visby, ovetande om sin kommande sjukdom, kunde han skapa *"sin egen vårdapparat för äldre- och sjuka"*, som då skulle ta hand om honom när han senare alltför tidigt, drabbades av sin obotliga sjukdom och för tidiga död. Den reformen var säkert väl genomtänkt och fungerade bra, om vi känner Bengt rätt. Det kan väl ändå vara en liten tröst i bedrövelsen för Bengts allra närmaste och alla hans vänner, så här i efterhand.



Staffan Brännström berättar personliga minnen av BP.
Foto: Ivar Söderlind

En hälsning från författaren P.O. Enqvist
Författaren och Burälvenhöjdhopparen P.O. Enqvist (personrekord 1.97) framförde en hälsning till de på cafétäffen i Skellefteå närvarande ledarna från Burälvens FIF (Lars Norrfors, Egil Söderlund och S-O Wiklund). Han hälsade att det var storartat att det fanns en så väl fungerande friidrottsförening med så duktiga ledare i Bureå, som motvikt mot den då alltmer dominerande fotbollen. Det gav friidrottintresserade ungdomar från den södra kommundelen möjlighet att utöva sin idrott på plats där.

Bengt Persson – en världsstjärna på 1960-talet
En jämförelse av Staffan Brännström

1920-talet
Paavo Nurmi, Finland är av många ansedd som den störste löparen genom tiderna. Han menade att hans löpframgångar bl.a. berodde på att han ofta åt rå fisk. Men, han gjorde trots det aldrig bättre än 30.06.1 min. på 10 000 m.

1960-talet
1965 tangerade Bengt Persson svenska rekordet på 3000 m hinder och slog det senare (8.33.8). 1965 satte Roelants, Belgien världsrekord på sträckan med 8:26.4 min.

Slutsats
Att jämföra löpare från olika tidsepoker, t.ex. 1920-talets och 1960-talets löpare med dagens löpare och deras prestationer är ej relevant/rättvist. Paavo Nurmi och Bengt var världslöpare på sin tid och inte idag. Resultaten från varje epok talar för sig själv och sin tid.

Landskampsmål i massor av Zlatan - men Gunnar Nordahl är bäst

av Lennart Forsberg

Här följer ytterligare en text hämtad från ”Å andra sidan ” på Lennart Forsbergs hemsida www.ordbanken.se .

Idrottsliga resultat är lätta att mäta – men ändå inte... Invecklar man sig i sin idrottsliga statistik riktigt ordentligt, kan man bli som Stefan Holm! Han, som hoppat 2.40, kan nästan få det till att hans resultat är bättre än Patrik Sjöbergs, trots att Patrik hoppat 2.42.
I augusti 2013 passerade Zlatan Ibrahimovic Gunnar Nordahl som målgörare i landslaget. Zlatan hade då ju gjort 44 mål, att jämföra med Nordahls 43. Men man kan ju även dribbla med fotbollsstatistik på Stefan Holms höjdhopparvis. Man kan t ex ta hänsyn till antalet spelade landskamper – det spelas ju många fler landskamper nu än på Gunnar Nordahls (och Sven Rydells) tid.

I statistiken över mål per landskamp, har Zlatan mycket mer att bevisa. Se här:
1. Gunnar Nordahl, 43 mål på 33 landskamper – 1,30 mål/landskamp
2. Sven Rydell, 49 mål på 43 landskamper – 1,14 mål/landskamp
Zlatan har (i augusti 2013) gjort 44 mål på 91 landskamper – 0,48 mål/landskamp.
Så visst är Gunnar Nordahl bäst!?

Hörneforssonen Gunnar Nordahl gjorde under 1940-talet imponerande 43 mål på 33 landskamper.





Zlatan Ibrahimović hade fram till augusti 2013 gjort 44 mål på 91 landskamper.

Idrottscafé i april 2013 om Handikappidrotten i Skellefteå

av Ivar Söderlind och Inger Nilsson

Västerbottens idrottshistoriska sällskap (VIS) arrangerade den 24 april idrottscafé i Idrottens hus: ”Handikappidrotten i Skellefteå med omnejd utifrån dåtid, nutid och framtid”. Det var första gången som handikappidrott stod på programmet vid en av sällskapets idrottscaféträffar. Träffen var mycket uppskattad av de 15 mötesdeltagarna som fick chansen att lära sig lite mer om hur handikappidrotten vuxit fram och att det stora problemet är att det saknas ledare.

Handikappidrotten en ung organisation

Efter att VIS:s ordförande Ivar Söderlind hälsat välkommen och kort redogjort för sällskapets verksamhet berättade VIS:s Staffan Brännström att handikappidrotten är en relativt ung organisation med idrottens mått och kämpat i 44 år för att bli riktigt erkänd. Västerbottens Handkappidrottsförbund bildades 1969 efter att Svenska Handikappförbundet bildats några månader tidigare. Innan dess låg idrottsverksamheten hos handikapporganisationer mycket beroende på personliga initiativ av engagerade personer. Det bör noteras att döva idrottsutövare inte sorterar under Handikappförbundet och inte deltar i dess tävlingsverksamhet.

Skellefteå först ut

Handikappföreningen i Skellefteå var länets första och har i alla år legat i framkant i Västerbotten. Den har i många år tillhört Sveriges tre bästa handikappsidrottsföreningar. Flera deltagare vid caféträffen menade att den goda sociala samvaron i föreningen bidragit till de stora sportsliga framgångarna. Tidigt startades även föreningar i Umeå, Lycksele, Vilhelmina och Sorsele. Totalt i länet finns det idag 13 stora och små handikappföreningar. Verksamhet har bedrivits i ett stort antal idrotter: t ex bänkpress, skytte, simning, friidrott, bordtennis, bågskytte, skidåkning, boccia, mattcurling, volleyboll, go-cart, triathlon, rullstolsorientering,



Eila Nilsson och VIS:s Eskil Tåg vid Idrottscaféträffen om handikappidrotten i Skellefteå med omnejd den 24 april 2013. Bland Eilas meriter märks två olympiska guld vid Paralympics i Atlanta 1996. Foto: Inger Nilsson.

rullstolstennis, rullstolsrugby, rullstolsinnebandy osv.
Många såg från början med en viss skepsis på idrott för funktionshindrade. Mycket beroende på att massmedia lyft fram handikappidrotten på ett bra sätt har den ökat i betydelse och för många blivit något av en folkrörelse. Det finns många exempel på att attityden förändrats på ett positivt sätt. Sportreportern Åke Strömmer menade tidigt att *”handikappidrotten är att räkna med och att den kommer att erövra världen”*.

Föregångsmän

Föregångsmän för handikappidrotten i länet var Ewald Löwenbeck, Skellefteå och Per-Yngve Nilsson, Umeå. Ewald var ordförande i Västerbottens HIF i nästan 20 år från starten 1969 och var även politiker i landstinget. Han drog igång verksamhet i många handikappföreningar, bl a i Byske, Burträsk och Jörn. Han drev dessa frågor med stor entusiasm och var mycket betydelsefull för utvecklingen i länet. Han ersattes 1988 av Per-Yngve Nilsson som lade ned ett omfattande arbete för att öka förståelsen för de funktionshindrades situation och arbetade med dessa frågor lokalt, på länsplanet och på riksplanet**.**

Halvard Lindgren, aktiv och ledare

Halvard Lindgren, synskadad från födelsen, berättade vid caféträffen att han gick med i handikappföreningen i Skellefteå 1973. Som grabb spelade han ishockey som alla andra grabbar. Vid ett par matcher fick han ersätta den ordinarie målvakten. Problemet var bara att Halvard inte såg skott från långt håll medan det gick bra att mota närskotten. Vid en match ledde hans lag med 7-0 när en motståndare sköt från halva planen och till sin förvåning fick se att pucken gick i mål. Motståndarna började då bombardera Halvard med långskott som gick in på löpande band. Halvards lag vann ändå med ett nödrop, 9-7 blev slutresultatet.



Halvard Lindgren, synskadad från födseln, berättade vid caféträffen att han gick med i handikappföreningen i Skellefteå 1973. Halvard deltog vid OS för personer med funktionsnedsättning i Örnsköldsvik 1976 och i Geilo, Norge 1980 och blev tvåa som bäst. Foto: Inger Nilsson.

Halvard började med längdåkning på skidor 1973. Han tränade ca 140 mil per säsong trots att han jobbade heltid. Halvard berättade att under

denna tid tränade Sven-Ivar Marthin från Vilhelmina mycket hårdare än vad han själv orkade med. Under många år var Sven-Ivar en framgångsrik och välkänd skidåkare när det gäller synskadade som tränade lika hårt som Sveriges bästa seende skidåkare. Han tog hem 21 SM-medaljer och totalt fyra medaljer vid Paralympics 1976 och 1980. Halvard deltog vid OS för personer med funktionsnedsättning i Örnsköldsvik 1976 och i Geilo, Norge 1980 och blev tvåa som bäst. Vid caféträffen berättade en av deltagarna att Halvard är suverän på att sälja lotter som varje år ger föreningen en vinst på 50 000 kronor och mer. För detta fick han en stor applåd av deltagarna vid caféträffen. Halvard berättade slutligen att Norrländska Mästerskap med många idrotter varje år under 1970- och 1980-talet var en populär tävling med många deltagare och en fin social samvaro.

Eila Nilsson, guldmedaljör vid Paralympics

En av gästerna vid caféträffen var Eila Nilsson från Norsjö och bosatt i Skellefteåhamn. Hon berättade att hon fick diabetes som treåring och förlorade synen helt 1989. Hon började träna simning 1991 och vann EM-guld både 1993 och 1995. Vid Paralympics 1996 i Atalanta, USA tog hon två olympiska guld, satte världsrekord och belönades samma år med VK-guldet. Världsrekordet stod sig till 2008. Eila avslutade sin simmarkarriär vid SM 1999 som avgjordes i Eddahallen i Skellefteå. Nu är hon 46 år och har ett eget företag där hon ägnar sig åt coaching. Eila visade en kortfilm (fem minuter) om henne, som tagits fram av två flickor från mediaprogrammet vid Anderstorpsskolan, och berättade om sitt liv, hur hon mobbades i skolan men räddades av idrotten. Karriären blev som framgått kort men intensiv. Fast Eila har inte slutat sätta upp idrottsliga mål - hon ska simma Vansbrosimmet!



Eila Nilsson berättade att hon fick diabetes som treåring och förlorade synen helt 1989. Hon började träna simning 1991 och vann EM-guld både 1993 och 1995. Foto: Inger Nilsson.

Olympiska Spel och Paralympics

Vad gäller Olympiska Spel för handikappade heter det sedan 1988 Paralympics. Detta för att de olympiska ringarna är märkesskyddade och handikappidrotten tvingades ändra namn och byta de olympiska ringarna till kommatecken. Första sommarspelen avgjordes i Rom, Italien 1960 och första vinterspelen i Örnsköldsvik 1976. Numera avgörs spelen av samma arrangör någon vecka efter de ”vanliga” olympiska spelen. Totalt har det arrangerats 14 sommarspel och 11 vinterspel.

Harry Bergqvist - backhopparen från Norrböle i Skellefteå

av Per-Gösta (P-G) Brännström

De flesta av Skellefteås backhoppare var boende och uppväxta på Norrböle. Hoppbacken på Huvudberget blev samlingspunkten för ungdomarna, kvällar liksom helger. Engagerande ledare och tränare sporrade ungdomarna till stordåd. En som urskilde sig från mängden var Harry Bergqvist (född 3 april 1933, död 6 juni 2007).

Fina anlag

Han började redan som sjuåring att hoppa backe och visade redan då fina anlag för sporten. Han var orädd men inte våghalsig. Norrbölegrabben var även en duktig simhoppare och en stor bollbegåvning, spelade bandy, ishockey handboll och fotboll för Skellefteå IF i division 2, sedermera fotboll för Giffarna i Sundsvall. År 1951 flyttade han till Luleå för studier och tävlande för Luleå SK. I Norrbotten tillhörde han backeliten tillsammans med Kalle ”Brätt-Kalle” Holmström och Ture Lindgren från Kiruna.

Vann Holmenkollens juniorklass 1952

Harry vann Holmenkollens juniorklass 1952, då tävlande för Luleå SK. ”Harry Berka” gjorde en strålande insats och hyllades efter förtjänst av 40000 åskådare. I första hoppet blev det 64 meter med stilpoängen 17-17-17-17-17 och i andra hoppet ökade han till 68 meter och fick poängen 18,5-18-18-18-17,5. Det hoppet var längre än seniorsegraren, olympiske guldmedaljören Arnfinn Bergman! Harrys poäng hade räckt till 7:e plats bland seniorerna. Han utklassade alla svenska seniorer. Erling Erlandsson, svensk mästare från Arvika blev slagen av Harry med 30 poäng. Juniortvåa efter Harry var Tormod Knutsen, Norge, sedermera olympiasegrare i kombinerat i Innsbruck 1964.

Fina SM-insatser

Harry debuterade i stora SM 1952 med att bli åtta, dvs. samma år som han vann Holmenkollens juniorklass. 1955 placerade han sig som fyra i SM. Inför OS i Cortina 1956 var Harry OS-kandidat och tillhörde träningsgrupp 1, men fick stanna hemma. 1958 var han åter SM-fyra och 1960 SM-femma. Det senare året var sexa i Oberstdorf. Han hade då flyttat till Sundsvall och startat ett företag i oljebranschen. Nya klubbadressen blev Kubikenborgs IF. Under sin tid i Skellefteå tog han hem fyra DM och ett JDM i backhoppning.

Fullträffen

Fullträffen kom vid SM i Sollefteå 1961 då tävlingen avgjordes i ombyggda Hallstabacken, som inbjöd till stora längder. Inför en publik på 5000 personer vann Harry sitt första och enda svenska mästerskap med två stilrena hopp på 91 meter före storfavoriten Rolf Strandberg, IF Friska Viljor och med klubbkamraten Lars-Åke Bergseije som trea.

Även kommande år höll han hög klass, 1962 blev han SM-sjua, 1963 SM-nia och 1964 kom han på 18:e plats vid SM.

Framgångar internationellt 1953

Harry Bergqvist debuterade i större sammanhang internationellt i den allra första upplagan av Tysk-österrikiska backhopparveckan 1 januari 1953 i stora Olympiabacken i Garmisch-Partenkirchen i dåvarande Västtyskland. Den historiska tävlingen vanns av Asgeir Döplads från Norge. Harry blev 16:e man. I nästa deltävling i backhopparveckan 1953, som avgjordes den 6 januari i Bergiselbacken i Österrikiska, kom Harry på prispallen. Han blev fin trea, 5,0 poäng efter segrande hemmahopparen Sepp Bradl och fyra poäng efter Asgeir Dölplads. I backhopparveckans tredje deltävling i Paul-Ausserleinerbacken i Bischofshofen, kopierade Harry insatsen från Innsbruck och blev trea efter Halvor Naes, Norge och Sepp Bradl, Tyskland.



Harry Bergqvist, Kubikenborgs IF vann SM i Sollefteå 1961 med två hopp på 91 m i specialbacke. Foto: Rune Brånfelt

Tävlade internationellt 1960-1962

Harry tävlade åter i backhopparveckan 1960/1961 och fick som bäst en 28:e plats vid deltävlingen i Innsbruck. Under backhopparveckan 1961/1962 blev det som bäst två 14:e platser vid deltävlingarna i Innsbruck och Garmich-Partenkirschen. Sammanlagt i backhopparveckan blev han det året 18:e man.

Ett intressant inslag i Harrys backhoppaliv inträffade 1961 då den då 28–årige Skellefteågrabben deltog vid ”the International Ski Jumping and Winter Sports Exhibition” på Wembley Stadium i London där en 115 fot hög hoppbacke hade rests.

Efter SM i 1964, där han som framgått kom på 18:e plats, avslutade Harry sin aktiva backhopparkarriär



Svenske mästaren i specialbacke 1961 Harry Bergqvist, Kubikenborgs IF bärs i gullstol av klubbkamraterna Lars-Åke Bergseije t v (trea individuellt) och Lars Wikström (16:e individuellt). Dessa tre blev tvåa i lagtävlingen för Kubikenborgs IF efter Friska Viljor från Örnsköldsvik. Foto: Ur Idrottsboken 1962.

Filmen om Guld-Martin – idrottscafé i Umeå i februari 2014

av Lars Lindgren

Tisdagen den 25 februari 2014 inbjöd Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap (VIS) till idrottscaféträff och höll årsmöte i IFK Umeås klubblokaler på Hyggesvägen med 50 entusiastiska deltagare. Årsmötet klarades av halvtimmen innan SVT-reportern Robert Tedestedt visade och berättade om sin prisade film ”Guld-Martin” på skidor genom tio decennier” som blev klar lagom till skid-SM i Umeå 16-19 januari. Tedestedt har tidigare fått mycket beröm för sin film och att den även uppskattades av den här kvällens åskådare var inte att ta miste på. Ett önskemål framfördes dock och det var att filmen får text då en del personer i filmen talade en dialekt (Norsjömål) som kan vara svår att förstå för den som kommer ”utifrån”.

Historien om skidåkaren Martin Lundström

”Robban” presenterar i sin film på 30 minuter historien om skidåkaren Martin Lundström (född 1918) och ger också en bakgrund till hur han kunde lyckas som idrottsman. Skidåkningen var en nödvändig del av vardagen i det väglösa enstakastället Tvärliden, Norsjö, där han växte upp. Av familjens femton barn dog fyra i späd ålder. Men Martin lurade undernäring, sjukdomar och död. Mot alla odds blev han bäst i världen med de två OS-gulden (18 km och stafett) i St Moritz 1948 som toppar. Med hjälp av arkivmaterial visades filmsnuttar och bilder från hans skidlöparliv men även nyare material där Martin, hustrun Gun, syskon, syskonbarn och andra vänner (bl a författaren Torgny Lindgren) berättar minnen med anknytning till hans skidliv under tio decennier. Martin Lundström höll även världsklass som veteranskidåkare. Efter filmvisningen berättade flera deltagare personliga minnen av Guld-Martin som skidåkare, idrottsledare, kommunalpolitiker, god vän och även en del skidhistoria i allmänhet.



Robban ger en bakgrund till hur skidåkaren Martin Lundström kunde lyckas som idrottsman. Foto: Leif Stening

Rottefellabindning och plastskidor

Thorbjörn Olsson, en gång boende i Norsjö och medverkande till Norsjös Skidlöparmuseum, berättade en historia från rottefellabindningens barndom. - Som många här känner till var fotplattan i början delad och lite svår att montera. Bottenplattan blev sedan i ett stycke och jag tror att Martin Lundström låg bakom idén, men Martin var för blygsam för att ta åt sig äran. Han hade i alla fall låtit någon svetskunnig sätta ihop de två delarna till en, sade Torbjörn. En annan Torbjörn nämligen Torbjörn Lundkvist, som för Umeå/Holmsund blev svensk mästare i nordisk kombination 1976, kunde berätta hur han vid VM i Falun 1974 på ett slumpartat sätt kom över ett av de allra första paren plastskidor. Det var ju då plastskidorna slog igenom på allvar och många minns säkert missödet med Hans-Erik Larssons tappade skida/bindning i stafetten.



Torbjörn Lundkvist berättade hur han kom över ett av de första paren plastskidor. Foto Leif Stening

Diplom för idrottslig kulturminnevård

I samband med årsmötet innan filmvisningen utdelade Walter Rönmark från ”Sveriges Centralförening för Idrottens främjande” diplom till Ivar Söderlind och Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap för Idrottslig kulturminnesvård.



Första internationella fotbollsmatchen i Umeå 1914

av Lennart Forsberg

Den 26 juli 1914 spelades det för första gången spelades internationell fotboll i Umeå och Västerbotten. Ett 100-årsjubileum som Kulturhuvudstadsåret givetvis borde ha uppmärksammat på något sätt! Då kom inte bara fotbollslaget Sandvikens IF från Vasa på besök. Med fotbollslaget följde också en stor kör som uppträdde i läroverkets festsal – snacka om kultur med musik och idrott.

Matchen spelades på skolplan

Sandviken IF från Vasa i Finland mötte ett kombinationslag från Umeå. Matchen spelades på Skolplan, som låg där Vänortsparken nu ligger. Inför matchen laddade lagen upp med olika förutsättningar. Umeå-spelarna gick på Kafé Flora i Edgrenska huset. De finska gästerna genomled en nio timmar lång och stormig båtfärd före matchen – förutsättningar som till en del kanske också förklarar resultatet. Umelaget vann med 4-1. En av målgörarna i umelaget var John Sandström – Zanke kallad. När hans yngre bröder några år senare också började spela fotboll förvandlades brödratrion kort och gott till Zanke 1, Zanke 2 och Zanke 3! 500 åskådare lockades till Skolplan den där sommardagen för snart 101 år sedan. En och annan gratistittare smög säkert också omkring på gatorna runt planen – den säckväv som omringade kvarteret var varken hög eller ogenomskinlig. Om det berättas bl a i Västerbottens Idrottsförbunds jubileumsskrift från 1948.



Västerbottens första internationella fotbollslag på Skolplan i Umeå och motståndare var Sandvikens IF från Vasa i Finland. Fr v i bakre raden Frid, K8, Gren, K8, Johansson, I 20, Bäckman, K8, Sandström, Umeå IS, Zanke, Umeå IS, Bursell, Umeå IS, Grahn, K8 och Forsmark, K8. Sittande fr v Widman, I20, Jansson, K8 och Eriksson, I20. (Lägg märke till att endast efternamn på spelarna redovisas)

Känslosam inramning med inmarsch bakom den svenska flaggan

Inramningen till matchen var högtidlig och känslosam – första världskriget hade någon månad tidigare startat med de dramatiska skotten i Sarajevo. Betänk också att Finland på den tiden var ett storfurstendöme med den ryske tsaren som storfurste. Vid fotbollsmatchen i Umeå valde båda lagen att marschera bakom den svenska



Skolplanen vid läroverket i Umeå var en flitigt använd arena under idrottens första år i länet. Fotoägare: Västerbottens museum.

flaggan. När de finska gästerna efter matchen drog sig ner till kajen för att inleda sin hemresa med båtarna Duncker och Svanen, mötte många umebor upp för att vinka farväl – ja, de gjorde mer än vinkade – de började också sjunga: ”Vårt land, vårt land” tonade över kajen och Rådhusparken.

Umebornas sångarhälsning besvarades av gästerna. Stående vid relingarna på Duncker och Svanen tackade de för sig genom att sjunga ”Du gamla du fria”. Det kan man kalla vänskapliga förbindelser – långt innan Vänortsparken var påtänkt…



Stor internationell

Fotbollsmatch

spelas å **lärovärkets idrottsplan** **Söndagen den 26 d:s kl. 5 em..**
Obs **Presis,** mellan Sandvikens idrottsförening, Vasa (Finland) och ett kombinerat lag från Umeå
Biljettpris 1:sta plats kr 1:00
2:dra kr. 0:50
Galleri kr. 0:25

De fotbollsspelare

som åro uttagna att spela mot Finnarna torde sammanträda å Kafé Flora i dag kl. 8 em

I. F. K.

Än en gång har vi hämtad en text från Lennart Forsbergs hemsida www.ordbanken.se med en och annan tanke kring händelser i när och fjärrnan. (http://andrasidan.ordbanken.se/#post513)

Idrottscafé i Skellefteå den 13 maj 2014 ”Fuhrmans Sporthörna” - Bosse Fuhrman berättade om sina 45 år som sportreporter och fotbollsspelare

Av Bosse Fuhrman

Vid cafétäffen i Skellefteå i Idrottens Hus hade 15 idrottshistoriskt intresserade personer mött upp. Det blev en trevlig träff med Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap som arrangör.
På plats var olympisk mästaren Eila Nilsson, fotbollsässen Dage Munter och Joel Hjelte plus en massa andra spännande profiler.
Jag fick tillfälle att berätta om mina missade målchanser i fotboll och skojigheter under 45 års journalistjobb.
Tack, sportkamrater för en trevlig kväll!



Närmast kameran sitter Eila Nilsson som i Atalanta 1996 vann två olympiska guld i Paralympics.
Foto: Bosse Fuhrman



Ivar Söderlind i mitten samtalar om gamla idrottsminnen med fotbollässen Joel Hjelte t v och Dage Munther t h.
Foto: Bosse Fuhrman



Glada miner vid cafétäffen fr v Ola Norgren, Kurt Karlsson och Staffan Bergström. Foto: Bosse Fuhrman

James Varg - Bolidens störste

av Lars Lindgren

Den 2 mars 2013 avled skidåkaren James Varg i en ålder av 92 år. James var född i Räftkläppen, Boliden, som nummer sju bland tio syskon. Han tävlade i början för Bolidens FFI, åkte sedan en kort period för Lycksele IF och avslutade sin aktiva karriär med flera säsonger i Skellefteå SK.

Tvåa i Svenska Skidspelen 1949

Genombrottet som skidåkare kom 1940, när James blev delad trea i juniorernas DM. Hans meritlista, som är omfattande, toppas av andra plats på 18 km i Svenska Skidspelen 1949. Skidspelen gick då i Sollefteå. Viljo Vellonen, Finland, vann och Harald Eriksson, IFK Umeå, blev trea. Ytterligare två åkare från Finland kom på platserna fyra och fem och på sjätte plats kom den svenske skidkungen ”Mora-Nisse” Karlsson. Varg vann det tredje Kalvträskloppet (1956) och har en seger i Tannbergsloppet i Lycksele. Det var 1949 som han i Lycksele *”rumsterade om i den svenska skideliten”*. Nisse Täpp, Östersund, blev tvåa, Uno Holmgren, Lycksele trea och Harald Eriksson blev fjärde man. En annan toppinsats av Varg var när han 1956 vann Umespelens tremil före Per-Erik Larsson, Mora, Sture Grahn, Lycksele, och Umeås Martin Lundström.

SM-trea 1956

Den bästa placeringen i SM kom för James Vargs del i Östersund 1956. Han blev då trea på tremilen efter Per-Erik Larsson och Sture Grahn. Sin enda individuella DM-seger tog Varg på tremilen i Vindeln samma år.
James Varg deltog även i VM i Falun 1954 (39:a på 30 km och 25:a på 50 km). Efter den aktiva karriären var Varg en tid ledare för damernas skidlandslag. Han blev också känd som väderspåman.



James Varg blev tvåa och bäste svensk på 18 km i Svenska Skidspelen 1949. Foto ur: Skidsportens historia i Skellefteå 2000.

Idrottscafé i Umeå i oktober 2014 om ”Idrottsliv i småstaden Umeå 1860-1920”

av Lars Lindgren och Ivar Söderlind

Onsdagkväll den 15 oktober 2014 berättade Ivar Söderlind från Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap om idrottslivet i småstaden Umeå 1860-1920. På plats i forskningsarkivet i Universitetsbiblioteket var ett 35-tal ”frågvisa” åhörare (samarrangemang med Forskningsarkivet) Ivar hade båda fakta och anekdoter att berätta. Bara en bråkdel av allt som redovisades tas upp här. Innan det var dags för kvällens ämne berättade Ivar kort om Idrottshistoriska sällskapet, som bildades 1988 och nu har mer än 220 medlemmar.



Ivar Söderlind berättar om Idrottshistoriska Sällskapet. Foto Urban Bengtson

Umeå Skarpskytteförening var först ut 1861

– Den första idrottssammanslutningen får man säga att Umeå skarpskytteförening från 1861 är. Det är en av de första skytteföreningarna i Sverige och den första kända idrottsorganisationen i Norrland. Den bildades i gamla Rådhuset den 23 februari 1861 med stadens toppar i styrelsen, bland andra borgmästaren J G Rothoff och handlaren och bankdirektören N A Scharin. Förutom skytteövningar hade man även bajonettfäktning och gymnastiska övningar på programmet, berättade Söderlind inledningsvis.

– Under kommande år bedrevs det en intensiv propaganda och uppsökande verksamhet för bildandet av skytteföreningar i Sverige och 1916 hade antalet i Västerbotten ökat till toppsiffran 179 jämfört med 65 ”vanliga” idrottsföreningar. Skytterörelsen hade således mycket större omfattning än idrottsrörelsen i övrigt och förekom till skillnad mot andra idrottssammanslutningar oftast på ”rena” landsbygden.



Borgmästare Johan Gustaf Rothoff (1812-1891) ingick i styrelsen för Umeå Skarpskytteförening.

Gymnastikförening 1881 och Segelsällskap 1882

Ivar berättade vidare att Västerbottens första egentliga idrottsförening (icke skytteförening) var Umeå Gymnastikförening som bildades 1881 med läroverkslektorn Karl Rickard Collin som ordförande. Den var en av åtminstone 30 frivilliga gymnastikföreningar som under 1870- och 1880-talen växte fram i Sverige (Skellefteå Gymnastikförening bildades 1891). Man höll till i gamla Läroverkets gymnastiksal med två löjtnanter som instruktörer. Föreningen hade förutom gymnastik även skidsport på agendan och då speciellt backåkning för skolungdom i ”skidlöpningsbackarna” på Öhn. I mars 1891 arrangerade föreningen där de första kända skidtävlingarna i länet. Deltagare var läroverksungdomar under ledning av föreningens ordförande rektor Collin. Dessa tävlingar återkom under de kommande åren tills föreningen lades ned 1898. – 1882 bildades Umeå Segelsällskap med segling och rodd på programmet. Under drygt 15 års tid hade sällskapet en livlig tävlings- och festverksamhet. Man arrangerade prisseglingar, triangel- och distanssegklingar samt eskaderseglingar, ofta från Holmsund utåt havet. Sannolikt lades sällskapet ned strax före sekelskiftet 1900.

Umeå IF och IFK Umeå var idrottens banbrytare

– Umeå Idrottsförening (UIF) kom igång i början av i 1890-talet och lades ned 1907. Tillsammans med IFK Umeå anses UIF vara idrottens banbrytare inom länet. Till att börja med hade föreningen kraftsport på programmet som viktlyftning, brottning, trapets- och ringgymnastik. Föreningen införde vid sekelskiftet allmän idrott (friidrott) i länet och hade även cykelåkning och skididrott på agendan.

Ivar upplyste även om att IFK Umeå är länets äldsta kvarvarande idrottsförening, bildades första gången 1897 och lades ned efter ett halvår. Föreningen nybildades sedan den 6 november 1901 på nykterhetskaféet i Umeå med skidor, friidrott, backlöpning, skridskoåkning, cykel, simning och snart även fotboll på programmet. De 45 medlemmarna utgjordes dels av unga handelsbiträden och kontorister och dels av äldre läroverksungdomar. Föreningen har från denna tid och under alla år varit länets ledande förening i många idrotter. Den är en av Sveriges främsta skidklubbar genom tiderna och har även haft stora framgångar i friidrott. Tillsammans med Umeå Idrottsförening anordnade IFK i 1900-talets början många tävlingar i friidrott, alltid på K 8:s ridfält. Norrlands Dragoners (K8:s) ankomst till Umeå 1900-1901 blev en verklig injektion för idrottslivet i staden.

– Det var vanligt att grenar som gång, brottning och cykel ingick i tävlingsprogrammet. Även för fotboll var intresset stort. I fotbollslaget ingick oftast friidrottarna och vid de årliga resorna till Sundsvall med början 1904 avslutade alltid en fotbollsmatch tävlingarna sedan friidrotten var avklarad - tala om drygt tävlingsprogram! IFK hade ett bra fotbollslag och förlorade vid denna tid endast med uddamålet mot Norrlandsmästarna Söderhamns IF. Den 25 man starka truppen brukade resa till Sundsvall med ångbåt.

Tegs Sportklubb med inriktning på social verksamhet

Ivar berättade om Tegs Sportklubb som bildades 1898 och lades ned 1901 på grund av att medlemmarna så sällan besökte dess möten. Till skillnad mot andra föreningar hade föreningen många kvinnliga medlemmar och var i mycket liten utsträckning inriktad på tävlingsverksamhet. I stället satsade man på social verksamhet i form utfärder, samkväm, kälkbackåkning, brevaftnar, nöjesaftnar etc. Klubbens möten delades upp i två delar dels för styrelseärenden och en del för dans, lekar, och nöjen. Under två år hade föreningen en kvinnlig ordförande. Många utfärder med skidor och till fots förekom till Backen, Stöcksjö, Öberget, Skravelsjö och många andra platser. Under två år hade föreningen en kvinnlig ordförande. Det bör ramhållas att även i andra mer tävlingsinriktade föreningar var utfärder på skidor och till fots vanliga inslag i början av 1900-talet.

Stora penningpriser

– Det anordnades länge tävlingar med stora penningpriser och fina prisbord till och med till skolungdomar. Särskilt vanligt var detta vid tävlingar i skytte och längdåkning på skidor. Man skilde inte på amatörer och professionella. Svenska Idrottsförbundets första amatörstadgar kom 1895 och Riksidrottsförbundets amatörbestämmelser för alla svenska specialförbund fastställdes inför extra-OS i Athén1906. Men även många år efter 1906 förekom fina prisbord och penningpriser i ett stort antal idrottstävlingar i Umeå och övriga Västerbotten.

– Skidsporten, både längdåkning och bakhoppning, utvecklades snabbt i länet efter att de Nationella Tävlingarna på skidor förlagts till Umeå 1902. Då byggdes skidbacken på Rödberget som tillät 25-30 metershopp. Där tränades det för fullt och arrangerades många tävlingar. Ett vallningsråd till den tidens skidåkare: *”saltlake, struken under skidorna göra att dessa glida med lätthet, äfven om snön är mycket kram. Då det kan var svårt att medföra saltlake kan vi meddela att om man ingnider skidorna med spicken sill, gör det samma nytta”.*

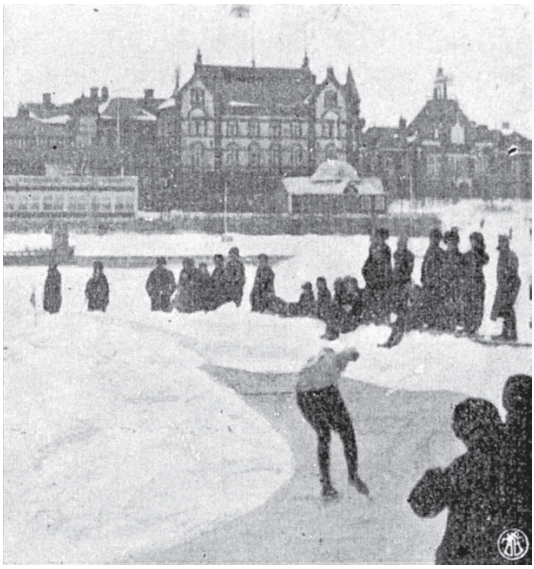


Backtävlingarna vid Nationella vinteridrott-stävlingarna i Umeå 1911 avgjordes på Rödberget.

De första skridskotävlingarna

Ivar tog även upp att den första större skridskotävlingen anordnades av IFK Umeå i mars 1904 på älven nedanför Stora Hotellet inför en ”1000-hövdad” publik. Man höll till på en på en bana 6 x 400 m och innanför denna en konståkningsbana. Vatten drogs upp med prämpumpar. På aftonen var det stor aftonunderhållning med prisutdelning

och dans. Under kommande år arrangerades det regelbundet tävlingar i skridsko och det spelades även bandy nere på Umeälven där man hade *”fritt lyse”*.



Skridskotävlingar på Umeälven 1904 nedanför Stora Hotellet.

DM i friidrott 1909 och 1910

– Efter att Västerbottens Regemente (I 20) kommit till Umeå 1907 höll friidrottarna även till på regementets övningsfält. I Idrottsförbundets Årsbok 1910 finns det ett långt referat från premiären för DM i friidrott (allmän idrott) 1909 på en provisoriskt iordningställd idrottsplats inom I 20:s övningsområde med 13 grenar på programmet. Referatet inleds på följande sätt: *”Ett helt litet Stadion uppe på Västerbottens Regementes övningsfält: en arena omsluten af en 400 meters lina och med i marken nedhuggen löpbana vid ytterkanten*.” Huvudfunktionärer var tio officerare och. musik spelades hela tiden under tävlingarnas gång av Västerbottens Regementes och Dragonregementets musikkårer. Vid denna tid saknades alltid hoppgrop för nedslag i höjdhopp och stavhopp. Hoppstaven var av trä och till IFK:s friidrottare levererade Näslunds Snickerifabrik en stav i veckan, ibland fler. Ibland hände det att staven brast



Premiär för DM i allmän idrott 1909 på en provisorisk idrottsplats vid I20.

och hopparen på 250-270 cm:s höjd damp pladask i marken.
– När DM i friidrott i augusti 1910 för andra gången avgjordes på I 20:s övningsfält var resultatnivån högre än vid någon tidigare tävling i Västerbotten. Tävlingarnas bästa resultat presterades av Curt Fromm, I20 IF som vann 100 m på 11 1/5 sekund (dvs. 11.2), en tid som med tanke på dåtidens utrustning och löparbanor var sensationellt bra och distriktsrekord under många år! I dessa DM-tävlingar deltog inga kvinnor. Den kvinnliga idrotten var verkligen inte utbredd under dessa år. Det var endast i längdåkning på skidor och simning som kvinnor deltog i mycket blygsam omfattning. Friidrott var helt och hållet en manlig idrott och det dröjde ända in på 1950-talet innan kvinnor tränade eller tävlade i friidrott i länet.

Simhopp med bottenkänning

Ivar kom även in på att det under 1890-talet hade bildats en simförening i Umeå. Vid en tävling 1911 i Umeälven vid kallbadhuset märktes en viss försiktighet bland simhopparna på grund av att djupet i älven inte var tillräckligt. *”Det har händt att hopparen gått i botten, borrat ned ansiktet jäms med öronen och fått munnen full av lera -en tämligen blandad njutning”,* kan man läsa i Idrottsförbundet årsbok 1911.



Topptrion vid den första militära distanstävlingen på skidor 1905 Mellansel - Umeå (15 mil)

Förfrusna fötter

–Den första militära distanstävlingen Mellansel-Umeå på skidor 1905 var en mycket strapatsrik skidtävling som avgjordes i bitande kallt väder och nordan.
Västerbottens Regemente segrade med volontären Fjellberg, sergeant Arvid Burman och korpral John Dahlberg, svensk mästare på skidor sex mil både 1911 och 1912, i laget. Segern hade ett mycket högt pris då Dahlberg efteråt måste vistas flera veckor på sjukhus för förfrusna fötter!!

Framgångsrika idrottsmän i början av 1900-talet

Ivar uppmärksammade ytterligare ett antal framgångsrika idrottsmän från Umeå i början av 1900-talet. Carl Nicanor Andersson, ”Gamm-Svarten”, sergeant id K8, var toppman som skidlöpare, långdistanslöpare, fäktare, skytt, sparkstöttingåkare osv. Vid OS i Stockholm 1912 blev han 24:e man på marathon. Löjtnant Nils Häggström från Västerbottens Regemente, blev tolva vid samma OS i modern femkamp. Skidåkaren Arvid Dahlberg, IFK Umeå är länets förste svenske mästare. Han segrade 1914 på 60 km Harald Johansson, IFK Umeå från Hedlunda, Lycksele vann sensationellt SM på 30 km skidor 1916. Henning Isaksson, IFK Umeå segrade vid Skid-SM på 60 km 1918, 1919 och 1920. Han var från Storlien, Norsjö och tävlade för IFK Umeå 1916-1920.



Harald Johansson från Hedlunda, Lycksele men tävlande för IFK Umeå vann sensationellt SM på 30 km 1916.

Ett 35-tal frågvisa åhörare ställde frågor och lyssnade vid cafétäffen i Universitetsbiblioteket. Foto: Urban Bengtson



Mästerbrottaren Sören Svedberg

av Benny Stiegler

Umeprofilen Sören Svedberg, som fyllde 80 år den 16 april 2013, gillar att sjunga, gärna låtar ur Frank Sinatras repertoar. Särskilt bra passar förstås melodin "My way". Sören har verkligen lyckats på sitt sätt - mot alla odds.

Elitbrottarer trots polio i unga år

Trots ett förtvinat vänsterben och en demolerad fot, med balanssvårigheter som konsekvens, till följd av polio i unga år brottades han under 30 år på elitnivå. För att som bäst sluta som fyra bland 70 deltagare vid SM i fristil 1967 – i en idrott som kräver balans. Jag har försökt göra det bästa av situationen. Det bästa brottarpojkarna accepterade i alla fall mig och såg mig som en fullfjädrad motståndare.
Sören hade att brås på, han är son till Rudolf "Preven" Svedberg, riksinstruktör i brottning 1956-1972 och olympisk mästare i weltervikt grekisk – romersk stil i Berlin. 1936.

Avslutade karriären i uppvisningsmatch

40 år fyllda avslutade Sören Svedberg karriären på bästa tänkbara sätt med att i en uppvisningsmatch i Umeå Sporthall 1973 ("Catch as Can-gala) inför 1 700 entusiastiska åskådare två gånger lägga en amerikansk proffsbrottare på rygg.
– Han vägde 135 kilo, jag bara 85. Kände mig lite ensam, men jag klippte direkt till med nacksving...
Sören är född i Njurunda söder om Sundsvall, blev umebo som 17-åring. Han kom hit för att bli lärling hos möbeltapetseraren Sigge Jonsson på Stenmarksvägen, Haga och lära sig klä om möbler.
– Med 30 kronor i månaden som lärlingslön under fyra år.1955 blev han sin egen och öppnade verkstad på Teg.
– Jag minns fortfarande när jag skrev min första räkning, det var 10 maj 1955.
Sören minns förstås också när han levererade sitt första färdiga uppdrag, två omklädda fåtöljer med öppna armstöd från Teg till *"öfvre" Haga"*.
– Jag tog fåtöljerna på cykeln. En hade jag runt huvudet, den andra i handen. Och det var 25 grader kallt…

Slutade som möbeltapetserare vid millennieskiftet

Vid millennieskiftet 2000, efter 45 år som tapetserare, stängde han butiken. Belåten med sin yrkesgärning och nöjd att få ta det lite lugnare efter att han drabbats av både cancer och diskbråck och fått protes både på höger knä och höft.
– Den stora glädjen i jobbet kom när folk tyckte att slutresultatet blivit bra.
I verkstaden, som länge återfanns på Slöjdgatan, bröt Sören ofta tystnaden med att sjunga för sig själv. Precis som han alltid sjungit i duschen. Helst låtar ur nämnde

Frank Sinatras repertoar eller dennes balladbröder Nat King Cole och Tony Bennett.

Sjunger i Backens manskör

- Jag fick lilla a i sång första året i skolan, men det var kanske för att lärarinnan var lite småförtjust i pappa. Och för 25 år sen, sedan jag varit i målbrottet under 45 år, gick jag med i Backens manskör där jag fortfarande sjunger.

Under 1990-talet spelade han för egna pengar in tre cd-skivor, den första hade namnet *”Absolut Sören”*.

– De sålde inget vidare, jag har nog fått ge bort de flesta. Sören fick i alla fall framträda med sin sång både i radions Lunchmusik och i TV-programmet *”Café Umeå”* med Marie-Louise Werner 1994.

– Det konstiga är att när jag uppträtt och sjungit har jag aldrig varit nervös. Det var jag alltid som brottare.



Fakta
Namn: Sören Svedberg
Född: 16 april 1933
Bakgrund: Född och uppväxt i Njurunda och Sundsvall, flyttade till Umeå som 17-åring 1950 för att lära sig till möbeltapetserare
Bor: Väst på stan i Umeå
Familj: Hustru Astrid och en dotter.
Yrke: Möbeltapetserare i 45 år, fram till millennieskiftet år 2000

Brottningsmeriter: SM-fyra i fristil weltervikt 1967, tre gånger medaljör vid B-SM, ett stort antal DM-tecken.
Han har både som aktiv och tränare bidragit till att Umeå IK utvecklades till en av landets bästa brottarklubbar.

Västerbotten i Vasaloppet

av Lars Lindgren

Vasaloppet, som denna vinter gick för 91:a gången, har vid tio tillfällen sett västerbottniska segrare och fyra gånger har det dessutom blivit dubbelseger för Västerbotten. Vår senaste segrare är Assar Rönnlund, IFK Umeå, som vann loppet 1967. Att Ernst Alm från Norsjö och Västerbotten vann det första Vasaloppet är säkert bekant för de flesta av Visuellts läsare. Det loppet gick den 19 mars 1922.

Gustav Vasaloppet 1922

Gustav Vasaloppet som det då kallades, ska ha varit 93 km (nu 90,086 km) och 119 man ställde upp till start. Unge Ernst Alm (22 år, fortfarande den yngste segraren) med startnummer 114 låg inte i täten i början. Halvvägs låg han på 20:e plats. Gustav Wahlgren från Djursholm, SM-etta på sex mil 1917 före Umeås Henning Isaksson, var den som hade mest bråttom till att börja med. Wahlgren hade tydligen haft alltför bråttom och *”han slocknade tämligen snart och tvingades ta sig en tupplur på tre kvarts timme i en stuga bredvid spåret för att orka fortsätta”*. Han tog sig i alla fall i mål på tiden 9.31.23, men han blev inte sist. Sjutton man hade sämre tid. Siste man hade tiden 14.11.00, men han hade *”vilat en timme i Hemus”*. Alm passerade som förste man i Hökensberg med en ledning på fem minuter och i Eldris (cirka en mil kvar till Mora) med ett försprång på ungefär nio minuter och nu, i Eldris, var hans klubbkamrat Oskar Lindberg tvåa. I mål blev tiderna för Alm och Lindberg, båda från Norsjö, 7.32.49 respektive 7.38.01 så Lindberg gjorde en stark sista mil. Två löpare bröt loppet.



22-årige Ernst Alm från IFK Norsjö segrade överraskande i första Vasaloppet 1922. Han är loppets yngste segrare genom tiderna.

Alm och Norsjö i topp

Alm besegrade nu Lindberg för allra första gången. Han blev sedan svensk mästare två gånger och blev bland annat sexa på femmilen i OS 1924. Norsjö vann lagsegern med en marginal på nästan en kvart före Dala-Järna. Att ta hem lagpriset var stort på den här tiden. Det gällde inte bara i Vasaloppet utan även i SM och till och med i DM. Ernst Alm, Oskar Lindberg och John Bergmark hette Vasaloppets lagsegrare 1922. Bergmark blev 18:e man med tiden 7.51.27.

Efter loppet 1922 skrev en tidning i Wien att *”I en ny svensk stortävling på skidor över en sträcka på 9 mil segrade den kände löparen Gustav Vasa på en tid av 7.32.49 timmar”*.

Ernst Alm gjorde sex Vasalopp och frånsett segern 1922 gick det bäst 1925. Han blev då femte man när Sven Utterström, Boden, vann före Umeås John Lindgren. Att både Alm och Oskar Lindberg och även John Bergmark 1922 fick möjlighet att företa den långa resan från Norsjö till Dalarna ska ha möjliggjorts av en insamling i vilken Västerbottens Kuriren hade en stor del. Det var främst Oskar Lindberg man satsade på. ”Jag och John var med som en utfyllnad med tanke på laget”, ska Alm ha sagt vid ett senare tillfälle.



Även i Vasaloppet 1923 blev det Norsjöseger då fjolårstvåan Oskar Lindberg var först i mål i Mora

Oskar Lindberg 1923 och John Lindgren 1924

I det andra Vasaloppet blev det också seger för Norsjö. Oskar Lindberg vann då med mindre än en minut före den store Anders Persson från Bollnäs, fyra gånger SM-etta på tre mil. Lindberg kom aldrig att bli svensk mästare, men han har tre andraplaceringar på sex mil i SM. Dessutom blev han åttonde man på femmilen i OS 1924. Även i det tredje Vasaloppet hamnade segern i Västerbotten och även på andra plats blev det västerbottniskt. Nu genom John Lindgren, som vann, och Anton Stenberg (från Ekorrträsk). Båda tävlande för IFK Umeå. John gjorde fyra Vasalopp med placeringarna 6-1-2-3.

Efter den för Västerbotten så lyckosamma inledningen dröjde det nu till 1933 innan det blev västerbottniskt på första plats. Efter John Lindgrens seger 1924, andraplats 1925 och tredjeplats 1926 tog så Artur Häggblad hem segern 1933. Häggblad är Västerbottens bäste i loppets historia med fyra segrar (1933, 1935, 1937 och 1940). När Häggblad tog sin andra seger blev Hjalmar Blomstedt från Vindeln tvåa på samma tid som Häggblad. Många ansåg att Blomstedt var aningen före Häggblad, men måldomare dömde dött lopp. Det sägs att man drog lott om vem som skulle utses till vinnare. Blomstedt åkte totalt tio Vasalopp och blev som bäst fjärde man vid sidan av den ”delade” segern. Loppet 1935 var tidernas minsta sett till antalet deltagare, 42 startade och 41 gick i mål.



John Lindgren, IFK Umeå segrade i Vasaloppet 1924. Han bodde hela sitt liv i Hedlunda utanför Lycksele och tävlade för Lycksele IF från och med 1926.

Norsjö fick en seger även 1941. Då vann Mauritz ”Norsjö-Björnen” Brännström. Häggblad blev då sjunde man i sin elfte vasaloppsstart. Brännström kom att ta fyra medaljplaceringar i SM men inte någon seger. Han blev också trea på femmilen i Holmenkollen 1939.

Nils ”Mora-Nisse” Karlsson inledde sin segerrika resa i Vasloppet med seger 1943. Det skulle på tio starter bli nio segrar. Den ende som lyckades besegra honom var Umeås Gösta Andersson, som 1944 slog Vasaloppets obestridlige kung med en sekund. Andersson bröt Vasaloppet 1945, men då dök en annan åkare från IFK Umeå upp och åkte in som fyra. Det var Artur Herrdin, ”Lillhärdahlarn”, som tävlade för IFK Umeå den säsongen. Herrdin blev två gånger SM-tvåa på fem mil dock inte i Umeås färger.



Arthur Häggblad, IFK Umeå är Västerbottens bäste i Vasaloppets historia med fyra segrar, den första 1933.

Nu skulle Västerbotten få vänta länge på en segrare i niomilaloppet från Sälen till Mora. Det skulle dröja hela 23 år innan en västerbottning åter skrev in sig på Vasaloppstenen, där alla segrare har sitt namn. Och det blev inte oväntat Umeås Assar Rönnlund, som 1967 i sitt andra Vasalopp tog hem segern. Loppet har beskrivits som något av en expedition, Expedition Rönnlund.
Under vintern 1967 tog Assar hem alla tre SM-titlarna, han vann i Lahtis, Rovaniemis femmil, tremilen i Kirunaspelen, 7-mila, båda tävlingarna i Umespelen samt en massa annat. Assar gjorde inte mindre än 50 tävlingar denna vinter. I Vasaloppet var det väl förspänt för Assar Rönnlund med inte mindre än 17 man i försörjningsdetaljen. Assar skulle bara vinna. Han var inte framme och drog någonting under hela loppet. Först cirka en kilometer från mål satte han in sin spurt och vann loppet före Sälens Janne Stefansson, som hade vunnit de fem närmast föregående åren och som vann de efterföljande två.



”Norsjö-Björnen” Mauritz Brännström är den tredje skidåkaren från Norsjö som segrat i Vasaloppet, året var 1941.

Efter Assars seger väntar vi fortfarande på att en åkare från Västerbotten ska komma först till Mora. Tyvärr hann Jörgen Brink lämna IFK Umeå innan han började tävla så framgångsrikt i Vasaloppet. Jörgen blev i IFK Umeås färger fyra 2007 med samma tid som tredje man. Enda västerbottniska pallplaceringen efter 1967 tog Skellefteås Jarl Svensson, när han blev tvåa 1976.

Vasaloppsnotiser

- Fyra gånger har Västerbotten vunnit dubbelt i Vasaloppet. 1922 (Alm och Lindberg), 1924 (Lindgren och Stenberg), 1935 (Häggblad och Blomstedt), 1940 (Häggblad och Gösta Jakobsson).

- Västerbottens tio segrar: Häggblad (4), Ernst Alm, Oskar Lindberg, John Lindgren, Mauritz Brännström, Gösta Andersson och Assar Rönnlund.

- Västerbottens elva andraplatser: Gunnar Karlsson, IFK Umeå, (två gånger), Oskar Lindberg, John Lindgren, Anton Stenberg, Artur Häggblad, Hjalmar Blomstedt, Gösta Jakobsson, Selm Stenvall, Sorsele, Jarl Svensson och Sture Grahn. Grahn blev tvåa två gånger men ena gången för Kroppa IF.

- Västerbottens åtta tredjeplatser: John Lindgren, Otto Rehnman, Vindeln, Hilding Olsson, Skellefteå AIK, Gösta Andersson, Selm Stenvall, Gunnar Karlsson, Martin Lundström och Assar Rönnlund.



Det segrande laget i landskampen mot Schweiz 1944. Fr.v Martin Lundström, Mauritz Brännström, Harald Eriksson och Gösta Andersson.

- Gösta Andersson, den ende som lyckades besegra ”Mora-Nisse” i Vasaloppet, kom från Obbola. Han blev som bäst i SM sexa (15 km, 1943) och åttonde, i Boden på fem mil samma år som han tog sin seger i Vasaloppet.

- När John Lindgren, från Hedlunda sju kilometer utanför Lycksele och tävlande för IFK Umeå till och med 1925 sedan för Lycksele IF, skulle ut till tävlingar runt om i landet åkte han först skidor till järnvägen i Hällnäs (Lycksele fick järnväg 1925). När han kom hem blev det samma resa på skidor men från Hällnäs till Lycksele. John berättade en gång att han vid sina Vasalopp åtminstone ett par gånger även åkte skidor från Mora till starten i Sälen.

- Vid John Lindgrens seger 1924 hade Västerbotten stora framgångar. Umeås Anton Stenberg blev tvåa, Hjalmar Blomstedt, Vindeln, åttonde och Oscar Bång, Umeå, tionde man. Naturligtvis vann IFK Umeå lagtävlingen. Och det var inga blåbär västerbottningarna tävlade mot. Särna-Hedlund tog fjärde plats och Utterström, Boden, femte.

- Kvinnliga åkare fick länge ”tjuvåka” Vasaloppet. Först 1981 blev det fritt fram för damerna, men inte förrän 1997 fick Vasaloppet en officiell damklass. Antonina Ordina vann (hade bästa damtid) för Västerbotten, Umedalens IF och SK Tegsnäspojkarna, 1992 och 1993. Ann-Katrin Karlsson, tidigare Umeå men nu Mora, var snabbaste dam 1983.

- Damerna fick i alla fall möjlighet att åka ”Öppet spår” från Sälen till Mora från och med 1979.

- Den första Tjejvasan, 30 km från Oxberg till Mora, kördes 1988. Ännu har ingen från någon västerbottensklubb vunnit detta lopp. Den bästa västerbottniska placeringen tog Annika Evaldsson, Lycksele IF, 1992, då hon blev trea. Antonina Ordina, Tegsnäspojkarna, blev fyra 1993. Annika Evaldsson vann tre SM, dock inte i LIF:s färger, och deltog i flera världscuplopp. Blev bland annat sjua i en sprint och elva i ett klassiskt femkilometerslopp.

- I början var Vasaloppet öppet enbart för svenska åkare, men 1948 öppnades det även för åkare från andra länder. Finland kom då med tre löpare och av dessa lyckades Pekka Vanninen bäst och blev fjärde man. Den första utländska segern tog Pekka Kuvaja, Finland, 1954.

- När Alm vann 1922 såg målskynket i Mora ut som vilket målskynke som helst. Alltså det stod bara MÅL på det. Det ändrades året därpå till ”I fädrens spår för framtids segrar”. Inför 1948 års lopp hade ordet färdrens ändrats till fäders.

- I början av 1980-talet körde vi inom IFK Umeå ett tremilalopp på Umeälvens is till minne av Artur Häggblads världsrekordlopp 1940. Det loppet gick i april 1940, på Umeälven och över tre mil. Inför loppet 1981, som vi hade kallat Häggbladsloppet, skrev jag ett brev till Häggblad, som då bodde i Stockholm, och frågade om han ville komma upp och hedra tävlingen med sin närvaro. Han svarade, att det ville han gärna göra, men någon dag före tävlingen fick jag ett andra brev från honom och där stod det att han inte kunde komma. Ett andra Häggbladslopp körde vi vintern 1982. Häggblad avled 1989 vid 81 års ålder.

- Det brukar heta att det är jättesvårt att vinna Vasaloppet första gången man ställer upp men det finns en del som har lyckats. Ernst Alm är en, eftersom han vann det första loppet. Mauritz Brännström vann också som debutant (1941). Debutant var även norrbottningen Sven-Åke Lundbäck, som 1981 avrundade sin karriär med att vinna Vasaloppet och hela långloppsvärldscupen.

- Vasaloppet har blivit inställt tre gånger, 1932, 1934 och 1990. Alla gånger på grund av snöbrist.

- Någon har försökt att bedöma vem eller vilka som har gjort den största prestationen i Vasaloppet med hänsyn tagen till förhållanden, banlängd, spårkvalitet och skidutrustning och kommit fram till att de främsta prestationerna gjordes i loppen 1926 och 1928. Per-Erik Hedlund, Malung, vann 1926 på tiden 5.36.07 och 1928 delade Hedlund, då tävlande för Särna, och Sven Utterström, Boden, segern med tiden

5.33.23. Hedlund dömdes visserligen som segrare, men Hedlund och Utterström lär ha sågat itu sina medaljer för att markera att segern var delad.

- När Artur Häggblad vann för första gången, 1933, var det bara 52 startande. Häggblad gjorde då sin fjärde start i loppet som gick rekordtidigt, 19 februari, mycket på grund av att SM i Boden skulle gå i månadskiftet februari-mars.

- Ibland har det varit kallt vid starten. 1935 var det 30 minusgrader, 1940 var det 27 och 1987 var det 30 grader kallt. Varmt vid målet var det 1930, då termometern i Mora visade tolv plusgrader.

- Sista året med fristil i Vasaloppet var 1986.

- Assar Rönnlund var Vasaloppets högtidstalare 1994.



IFK Umeås Assar Rönnlund är den senaste åkaren från Västerbotten som vunnit Vasaloppet. Det hände den framgångsrika vintern 1967.

- Hjalmar Bergström, Sandvik, blev femma 1930, Axel Wikström, Skellefteå, elfte man 1937, Umeås Harald Eriksson bröt loppet 1947 och blev 24:e man 1953, Lennart ”Lill-Järven” Larsson blev 14:e 1966.

- De bästa västerbottniska placeringarna under de senaste 20 åren är alla tagna av åkare från IFK Umeå. Det är först och främst Jörgen Brinks fjärdeplats år 2007. Dessutom blev Elbert Karlsson femma 1995, Lars Carlsson sjua och åtta 2001 respektive 2004 och Peter Edén sjua 2004.

- Den västerbottensåkare, som har åkt loppet snabbast, är IFK Umeås Anders Högberg, som 2012 blev 19:e man med tiden 3.45.14. Segrartiden var då 3.38.41.

- Jag åkte Vasaloppet 1974, det 51:a loppet. Matti Kuosku, Högbo, vann före ryssen Garanin på tiden 5.06.23. Bäste västerbottning blev P-O Flink, Klemensnäs, som på 67:e plats hade sluttiden 5.30.18.

- Lyckseles Martin Rosvall blev 2014 15:e man endast 21 sekunder efter segrande norrmannen Dahl.

- Hilding Olsson, Skellefteå AIK, vem är denne man som blev trea 1938? Jo, det är Hilding Olsson, Loos IF, som blev 18:e i Vasaloppet 1930. Året därpå blev han tvåa och 1935 tog han tredje plats för Loos IF. I Skellefteå AK:s färger blev han alltså 1938 tredje man och dessutom tog han 14:e plats 1940, men nu för Malungs IF.



Anders Högberg, IFK Umeå är den åkare från Västerbotten som åkt Vasaloppet snabbast. Det var 2012 då han blev 19:e man med tiden 3 tim, 45 minuter och 14 sekunder

Foton: Hans-Olof Lundkvist

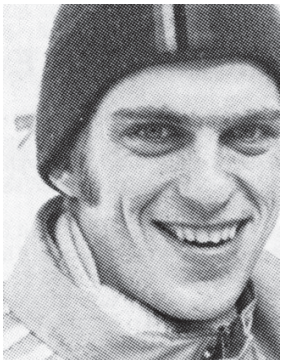


Den bästa västerbottniska placeringen i Vasaloppet under de senaste 20 åren är Jörgen Brinks fjärdeplats år 2007 då han tävlade för IFK Umeå. Han tog tre raka segrar 2010, 2011 och 2012, för Hudiksvalls IF.

Fullplastskidor för längdskidåkning debuterade för 41 år sedan

av Torbjörn Lundkvist

Det är 41 år sedan de första fullplastskidorna för längdåkning kom ut på marknaden. Historien om fullplastskidor för längdåkning började vid VM på skidor i Falun den 16-24 februari 1974.



Torbjörn Lundkvist, Umeå-Holmsunds Skidklubb vid SM i Sysslebäck 1976 då han blev svensk mästare i nordisk kombination.

Fullplastskidor från skidfabrikatet Kneissel

På torsdag kväll den 14 februari 1974 kom två oanmälda representanter från skidfabrikatet Kneissel till f.d. elevhemmet i Högbo, Falun. Detta elevhem norr om skidstadion Lugnet var förläggning för den svenska VM-truppen. Dessa representanter träffade i entrén till förläggningen dåvarande riksträanaren i längdåkning Arne Jordal för att presentera en nyhet avseende skidor. Denna nyhet var fullplastskidor för längdåkning. Fram till dess hade flera fabrikat haft skidor av trä med någon form av plastbelag. Jag var på väg ner i källarvåningen när jag blev stannande i trapphuset och lyssna till vad representanterna från Kneissel hade för skidor att visa för Arne Jordal.

Jag blev förste svensk med längdskidor av fullplastmodell

Det hela slutade med att jag fick ett par skidor som jag gick och lade på mitt rum. I och med detta blev jag då den förste svensk som hade ett par längskidor av fullplastmodell. Representanterna från Kneissel var där för att träffa någon av dåtidens ”längdstjärnor”, Sven-Åke Lundbäck, Thomas Magnusson eller Lars-Göran Åslund, men ingen fanns vid detta tillfälle på förläggningen. Representanterna blev lovade att få återkomma dagen efteråt och träffa dem. På fredagen hörde jag diskussionen om att en person redan hade ett par Kneissel längdskidor. Det saknades ett par, en *”felande länk”*, som var mina men som jag inte sade ett ord om. Detta VM:s första längdlopp var herrarnas 30 km och genomfördes på söndagen 17 februari. Föret var sådant som passade för fullplastskidor. Tomas Magnusson segrade och detta på ett par av modell Kneissel. Detta blev en mycket uppmärksammad stor grej.

Vid mitt 15 km lopp i den Nordiska kombinationen på måndagen åkte jag på fullplatsskidorna. Vilken känsla det var. Det fanns bara en liten problematik med de första modellerna av fullplastskidor. Slutspannet var som regel väldigt hårt. Detta kom efter några säsonger att bli annorlunda och skidor med många olika hårdheter på spann fanns att tillgå. Vid herrarnas 15 km lopp på tisdagen 19 februari var det

inte givet att fullplatsskidor skulle användas. Föret var som det ofta är i Falun kall till fuktig snö, vilket påverkade valet avseende typ av skidor.

Katastrof vid herrarnas stafett

Vid herrarnas stafettävling på torsdag blev det en katastrof med dessa nya fullplastskidor. På startsträckan och efter ca 150 m åkning lossade ena bindningen på den svenske startmannens skidor. Det visades sig att denna bindning var skruvad fast med en skruv som inte var gängad ända längst upp till *”hatten”*. Dessa första fullplastskidor hade en kärna av skumplast och det var endast höljet, *”boxen”*, som bestod av hård plast som gängorna på en skruv kunde fästa i. För egen del fyllde jag mera av en slump hålet med paraffin för att skruven skulle fästa bra. Bindningen flyttades sedan till ett par Kneissel skidor av årsmodell 1974/75 och sedan dess har bindningen inte tagits bort någon gång. Fortfarande än idag vet jag inte vilken typ av skruv som bindningen på mina skidor var fästade med.
Det är på något sätt en kul grej att få kunna kalla sig för den förste ägaren av ett par fullplastskidor för längdskidåkning. Skidorna finns kvar och syftet med att nedteckna detta är att skidorna ska överlämnas till Svenska Skidmuseet i Umeå.

Tillägg

Det kan tilläggas att Torbjörn Lundkvist (född 1951) vid VM i Falun 1974 kom på på 26:e plats i den nordiska kombinationen (15 km längdåkning och backhoppning). Han tävlade för Umeå-Holmsunds SK och slutade vid SM det året tvåa med klubbkamraterna Åke Saloniemi på fjärde och Björn Allergren på sjätte plats. Torbjörn blev svensk juniormästare i nordisk kombination 1970 och svensk seniormästare 1976 efter att ha varit tvåa i både längdåknings- och backmomentet. Hans placeringar vid SM åren 1971-1976 är imponerande 7-4-3-2-2-1. I lag har Torbjörn SM-guld i nordisk kombination för Umeå-Holmsunds SK både 1972 och 1975, båda åren tillsammans med Åke Saloniemi och Björn Allergren. Åren 1971 och 1973 ingick de tre i laget som blev SM-tvåa (ingen lagtävling 1974).



Vid SM i nordisk kombination 1972 vann Umeå-Holmsunds Skidklubb SM-tecknet i lag. Fr v Torbjörn Lundkvist, Björn Allergren och Åke Saloniemi. Individuellt kom Åke tvåa, Björn trea och Torbjörn fyra.

Ivar Söderlind

Massor med mästare
- ordfläta konstruerad av Lennart Forsberg

Nedanstående sinnrika ordfläta om olympiska guldmedaljörer och världsmästare från Västerbotten genom tiderna har konstruerats av Lennart Forsberg, Umeå, och fanns i den tidning som han gjorde när O-ringen arrangerades i Västerbotten 1997. Tidningen spreds som bilaga till Västerbottens-Kuriren och delades ut till deltagarna – 11 000 orienterare kom till Umeå den sommaren. Det var när Lennart för en tid sedan bläddrade i den gamla tidningen som han stötte på ordflätan som helt och hållet hade fallit ur hans minne. Det är verkligen inte helt lätt att namnge de tolv mästarna. Vi låter nu Visuellts läsare försöka, se instruktion nedan. Skicka svaret till Ivar Söderlind via mail eller snigelposten (se adress på sidan 4).

Du som lyckats lösa ordflätan ska på den skuggade lodräta raden finna en bra förutsättning för alla som vill nå mästarklass. Observera att alla efternamn börjar på en ruta med en triangel i ena hörnet. Du som skickar in rätt lösning (texten i den skuggade raden) till Ivar före den 1 augusti 2015 har chans att vinna ett pris. De två först öppnade rättade lösningarna får nämligen en idrottshistorisk bok.



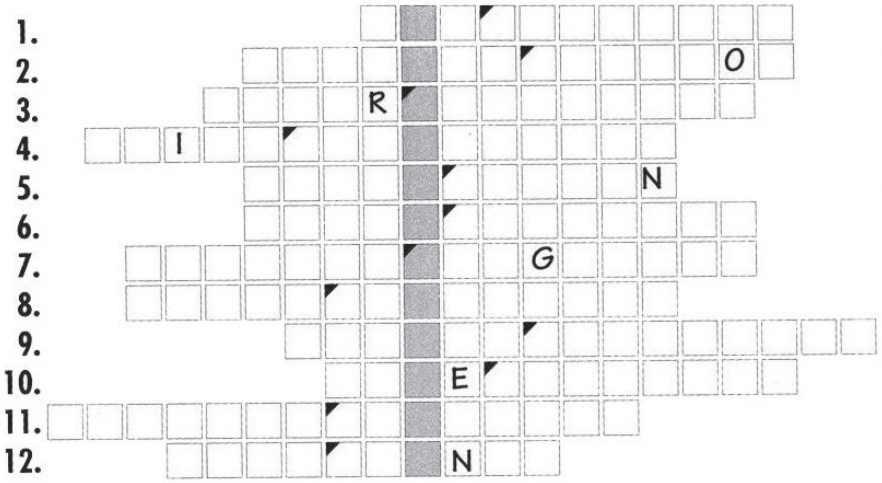
Hon vann OS-guld i gruppgymnastik vid OS i Helsingfors 1952 (namnet avslöjas i nästa nummer av Visuellt).

Var så god – här följer den enda vägledningen i jakten på världsmästare och olympiska guldmedaljörer från Västerbotten (ange för och efternamn):

1. OS-guld i gruppgymnastik vid OS i Helsingfors 1952.
2. OS-guld i dressyr, lag vid OS i Helsingfors 1952.
3. VM-guld i ishockey Wien 1987.
4. OS-guld på skidor i Grenoble 1968.
5. OS-guld i fälttävlan, lag i Helsingfors 1952.
6. VM-guld på skidor i Zakopane 1962.
7. VM-guld i skidstafett i Innsbruck 1933.
8. OS-guld i värja, lag i Montreal 1976.
9. OS-guld på skidor i Sankt Moritz 1948.
10. VM-guld i ishockey i Zürich/Basel 1953.
11. OS-guld i alpin idrott i Lake Placid 1980.
12. VM-guld i skidorientering i Chapelle-de Bois 1992.



Han vann SM-guld i ishockey 1953 (namnet avslöjas i nästa Visuellt).



Se även Lennart Forsbergs innehållsrika hemsida www.ordbanken.se där han regelbundet kommer med ”en och annan tanke kring händelser i när och fjärran.”

Idrottsprofilen Gunnar Kamf, Umeå har avlidit minnesord av Ivar Söderlind

Gunnar Kamf avled den 6 januari 2015 efter en lång tids sjukdom vid 81 års ålder. Han var född i Stockholm den 13/71933 och kom redan som tvååring till Umeå där han sedan var bosatt i alla år. Han sörjes närmast av dottern Elizabeth med familj samt övrig släkt och vänner.

Populär lärare och idrottsledare

Efter folkskolärarexamen i mitten av 1950-talet arbetade han som populär lärare på Tegs Centralskola och sedan som lektor i fysik och matematik vid Lärarhögskolan i Umeå. Gunnar var en idéell idrottsledare av den gamla stammen. Han började engagera sig som friidrottsledare i Umeå IK under 1950-talet och gick 1959 över till IFK Umeå då UIK lade ner sin friidrottsverksamhet. Han var sedan i drygt 50 år engagerad i IFK Umeå och då framför allt inom friidrott, längdåkning på skidor och så småningom ”Föreningen Gamla Umekamrater”. Jag minns honom främst som tävlingsspeaker, skicklig statistikförare och kunnig idrottshistoriker. Gunnar hade centrala roller i organisationskommittéerna vid SM på skidor och SM i friidrott liksom vid andra större idrottsarrangemang i IFK Umeås regi. I friidrottssektionen var han styrelseledamot i mer än tio år och ungdomsledare 1960-1979. IFK Umeås högsta utmärkelse, förtjänsttecknet, fick han 1980 och 2001 hedrades han med förtjänstmedaljen i guld från IF Kamraternas Centralorganisation. Under 1990- och 2000-talet var Gunnar verksam i ”Föreningen Gamla Umekamrater” och var dess sekreterare 1999-2009. Föreningen, som bildades redan 1942, arbetar för kamratlig samvaro och verkar för IFK Umeås bästa. Bland mycket annat ger man bidrag till IFK Umeås ungdomsverksamhet och medlemmarna ställer upp som funktionärer vid stora och små tävlingsarrangemang.



Gunnar Kamf vid idrottscaféträffen om badminton i Umeå i november 2011. Foto Ivar Söderlind

Medlem i VIS med stort idrottshistoriskt intresse

Gunnar var medlem i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap sedan början av 1990-talet. Hans stora idrottshistoriska intresse och kunskaper märktes inte minst i samband med våra idrottshistoriska caféträffar där han, så länge krafterna räckte till, deltog med stort intresse och var ett viktigt bollplank för oss något yngre ledare. Saknaden och tomrummet efter vår idrottskamrat är stor.

Aktuella meddelanden

VIS: s styrelse 2014-2015

Efter årsmötet i Umeå den 17 mars 2015 har VIS:s styrelse följande sammansättning:

Ordförande
Ivar Söderlind, Umeå

Sekreterare
Lars Lindgren, Umeå

Kassör
Lars-Olof Hansson, Umeå

Övriga ledamöter
Gustaf Björklund, Umeå
Staffan Brännström, Skellefteå
Leif Stening, Umeå
Marika Eserstam Kjellsson, Skellefteå
Inger Nilsson, Umeå

Hedersledamöter
Lars Öster, Jörn
Birger Boström, Skellefteå

Revisorer
Ivan Forsgren, Umeå
Sven-Olof Lindqvist, Umeå

Revisorssuppleant
Mats Bäckström, Umeå

Valberedning:
Tore Brännlund, Umeå (sammankallande)
Ivar Söderlind, Umeå
Lars Öster, Jörn

Genomförda caféträffar

Sällskapet har under 2014 genomfört sju välbesökta och uppskattade idrottscaféträffar. Tre träffar har genomförts i Umeå, tre i Skellefteå och en i Lycksele. Referat och foton från träffarna presenteras i Visuellt. Alla träffar i Umeå har uppmärksammats i Västerbottens-Kuriren och Folkbladet (på familjesidan) och ofta även i

Västerbottningen. I Norran är det mycket sparsamt med inslag från våra caféträffar.

Tisdag 25 februari i IFK Umeås klubblokaler på Hyggesvägen i Umeå: Tv-reportern Robban Tedestedt berättade idrottsminnen och visade sin prisade film ”Guld-Martin -på skidor genom tio decennier”. (50 deltagare).

Tisdag 8 april i Hörsal Arenan, Campus, Skellefteå: SVT-reportern Robban Tedestedt berättade och visade sin film om Guld-Martin. (23 deltagare).

Tisdag 13 maj i Idrottens Hus i Skellefteå: ”Fuhrmans Sporthörna”. Bosse Fuhrman berättade om sina 45 år som sportreporter och fotbollsspelare. (15 deltagare)

Tisdag 20 maj i IFK Umeås klubblokaler på Hyggesvägen i Umeå: ”BP” -världsstjärna mot alla odds”. Walter Widmark berättade personligt om sin bror Bengt Persson-Widmarks enastående idrottskarriär med hjälp av videofilm, radioinspelning och bilder från den tid det begav sig. (53 deltagare)

Onsdag 15 oktober på Universitetsbiblioteket i Umeå, ”Idrottsliv i småstaden Umeå 1860-1920”. Ivar Söderlind berättade om hur idrottens växte fram. Samarrangemang med Forskningsarkivet, Umeå Universitet. (35 deltagare)

Onsdag 22 oktober i Idrottens Hus i Skellefteå: ”BP” -världsstjärna mot alla odds”. Walter Widmark berättade personligt om sin bror Bengt Persson med fokus på tiden i Önnesmark och Burälvens FIF. (40 deltagare)

Torsdag 27 november i Lycksele Bibliotek: ”Lycksele IF 100 år”, jubileumsboken presenterades av Ivar Söderlind och Lars Lindgren m fl. Samarrangemang med Lycksele IF. (150 deltagare)

Visuellt och jubileumsboken Lycksele IF 100 år

Vid årsskiftet 2013-2014 sammanställdes nr 40 av Visuellt på 70 sidor (skickades ut till medlemmarna i februari 2014) med idrottslivet på sågverksön Norrbyskär drygt tre mil söder om Umeå som huvudtema. Under 2013 och 2014 har VIS:s Ivar Söderlind och Lars Lindgren (båda uppväxta i Lycksele) arbetat med jubileumsboken ”Lycksele IF 100 år” där föreningens historia i totalt 15 idrotter presenteras på 110 sidor i ord och bild. Lars har svarat för de 30 textsidorna om skidgrenarna medan Ivar svarat för övriga texter och tagit fram det omfattande bildmaterialet. Boken introducerades vid jubileumshögtiden i Lycksele bibliotek den 27 november 2014 . Bland de ca 150 deltagarna sågs en mängd nuvarande och tidigare aktiva/ledare från Lycksele IF.

Hemsidan

VIS:s hemsida (www.visac.se) uppdateras regelbundet bl a med inbjudningar inför caféträffarna, rapporter från genomförda caféträffar, filmer, foton etc.

Även medlemsskriften Visuellt läggs in på in på hemsidan.

Bildarkiv

VIS har under 2014, med hjälp av programmet Picasa 3, fortsatt uppdatera det digitala bildarkivet med idrottsbilder från början av 1900-talet fram till idag. Det finns mer än 3000 bilder i våra datorer. Liksom tidigare är Anders Rönnlund på IFK Umeås kansli, förre pressfotografen på Västerbottens Folkblad Hans-Olof Lundqvist och Ivar Söderlind, redaktör för Visuellt, ansvariga för detta arbete.

Bandade intervjuer

Bandning och sammanställning av intervjuer, även i skriftlig form, med idrottare och ledare från förr har gått vidare med Eskil Tåg och Staffan Brännström som huvudansvariga. Intervjuerna redigeras, samlas på CD-skivor och skrivs även ned tillsammans med unika idrottsbilder.

Samarbete med länets kommuner

Under 2014 har samarbetet med Umeå, Skellefteå och Lycksele kommun fortsatt. Alla tre kommunerna ger ekonomiskt stöd till VIS.

Samarbete med Västerbottens Idrottsförbund och SISU

Samarbetet med Västerbottens Idrottsförbund och SISU Västerbotten har fortsatt under 2014 genom att våra caféträffar klassas som kulturarrangemang och genom att båda organisationerna ger ett värdefullt ekonomiskt stöd. Caféträffarna organiseras numera i samarbete med SISU.

Filmen om ”Guld-Martin” Lundström

I samarbete med bl a VIS skapade den välkände SVT-reportern Robert Tedestedt, Burträsk under 2013 en film om skidåkaren Martin Lundström, Umeå (född 1918). Filmen, som har fått titeln ”Guld-Martin - på skidor genom tio decennier”, hade lokal premiär på Bio Abelli, Västerbottens Museum i Umeå den 15 januari 2014. Premiären, som ägde rum i närvaro av Martin Lundström och hans familj samt inbjudna gäster, blev en stor succé. Filmen handlar inte bara om den framgångsrike skidåkaren utan lika mycket om hans egen kamp för en bättre tillvaro och hur en ödmjuk och kärleksfull person blir uppskattad och älskad av en hel nation. Som framgått har filmen presenterats och visats vid idrottscafeträffar i Skellefteå och i Umeå.

Två eldsjälar i Umeås idrottsliv har avlidit

Förutom Gunnar Kamf, IFK Umeå (se minnesord på sid 58) har ytterligare två eldsjälar i Umeås idrottsliv avlidit det senaste året. Birgit Haglund avled den 9 juli 2014 nära 81 år gammal. Hon var född och uppväxt i Umeå och dotter till IFK Umeås kände idrottsledare Gottfrid Haglund, ordförande i föreningen 1936-1940. Birgit startade 1949 en damsektion i IFK Umeå och var sedan under många år driftig ledare i ett flertal

idrotter. I IFK:s handbollslag, som under 1950-talet tog hem sju DM-tecken, var hon under drygt 20 år en av de tongivande spelarna. Inom bl a handbollen och Västerbottens Idrottsförbunds damsektion gjorde Birgit ett imponerande arbete. Under mer än 20 år var hon även kassör i ”Gamla Umekamrater”. Birgit var medlem i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap sedan starten 1988 och satt i styrelsen åren 2000-2007.

Berndt Bäckman avled den 15 mars 2015 vid 78 års ålder. Han kom som barn med sin familj från Umgransele till Umeå där han sedan bodde resten av sitt liv. I Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap var han medlem sedan 1988 och besökte ofta våra idrottscaféträffar. I sin ungdom höll Berndt på med cykel och hastighetsåkning på skridsko. Han blev därigenom Gimonäsare och GCK blev nummer ett för honom. Liksom sin bror Bertil var Berndt en framgångsrik skridskoåkare. Träningsmöjligheterna i Umeå var inte så stora men han vann ändå många tävlingar i Umeå och i Norrland, bl a ett tiotal DM-tecken. Berndt var med och startade Idrottsalliansen, en sammanslutning av klubbarna Gimonäs CK, Umeå IK, IFK Umeå och Sandåkerns SK. Genom att ordna bingospel varje söndag under 30 års tid fick de in pengar till klubbarnas ungdomsverksamhet. Idrottsalliansen arbetade också med biljettförsäljning på Nolias bilparkeringar och anordnade allmänna danser i Sporthallen (Gammliahallen) och på somrarna i Sörfors.

Medlemmar

Den 31 december 2014 hade VIS 227 medlemmar i sin medlemsmatrikel vilket är 14 fler än vid förra årsskiftet. 16 medlemmar har inte betalat in medlemsavgiften för 2014.

Medlemsavgifter

Följande oförändrade medlemsavgifter har gällt för 2014 och gäller även för 2015:
Enskilda personer = 100kr
Förbund och organisationer = 250kr
Idrottsföreningar = 150kr
Kommuner = 10 öre per invånare.

BLI VIS-MEDLEM
Sätt in medlemsavgiften
på pg 38 98 30 -1.



Birgit Haglund, IFK Umeå avled den 9 juli 2014 vid nära 81 års ålder. Hon var under många år driftig ledare i ett flertal idrotter och tillhörde åren 2000-2007 Västerbottens Idrottshistoriska Sällskaps styrelse. Handbollsbild från 1970-talet. Birgit t v , aktiv och ledare i IFK Umeå tillsammans med Vivan Lindström, tongivande spelare.

Medlemsmatrikel VIS 28 april 2015

Vi presenterar förbund/föreningar/organisationer för sig, kommuner för sig och enskilda för sig. Totalt är det 226 registrerade medlemmar.

Kommuner

Namn	Adress	Postnr	Postadress
Lycksele Kommun, Ulf Öhlund, Fritid	Storgatan 22	921 81	Lycksele
Skellefteå Kommun		931 85	Skellefteå
Umeå Kommun		901 84	Umeå
Åsele Kommun		919 85	Åsele

Organisationer

Folkrörelsearkivet	Gammlia	903 42	Umeå
Guldklubben, c/o Brännlund	Bondegatan 21	904 21	Umeå
Hörnefors IF	Box 3	905 21	Hörnefors
IFK Umeå	Hyggesvägen 19	903 46	Umeå
Lycksele Huvud-Biblioteket	N Torggatan12	921 31	Lycksele
Lycksele IF, Sven Roosqvist	Wilhelminavägen 3	921 35	Lycksele
Röbäcks IF, Informationsservice AB	Box 3005	903 02	Umeå
Sandviks IK	Lärkvägen 2 B	913 35	Holmsund
Skellefteå AIK Friidrott	Mossgatan 27	931 70	Skellefteå
Skellefteå AIK Hockey	Box 185	931 22	Skellefteå
Skellefteå Skidklubb, c/o Lundgren	Mossgatan 31	931 70	Skellefteå
Skellefteå Stadsbibliotek	Box 703	931 27	Skellefteå
Svenska Idrottshistoriska Föreningen c/o Karl Örsan Riksidrottsmuseet	Idrottens Hus	144 73	Stockholm
Tegs SK	Klubbstugan Tegsvägen	904 33	Umeå
Umeå Brottningsförening, c/o Eriksson	Rullstensgatan 166 E	906 55	Umeå
Umeå IK FF	Rothoffsvägen 10	903 42	Umeå
Umeå Kommun Kulturförvaltningen		901 84	Umeå
Umeå Stadsbibliotek	Rådhusesplanaden 8	901 78	Umeå
Universitetsbiblioteket		901 74	Umeå
Västerbottens Friidrottsförbund, c/o Skellefteå AIK Friidrott	Mossgatan 27	931 70	Skellefteå
Västerbottens Idrottsförbund	Box 3005	903 02	Umeå
Västerbottens Ishockeyförbund	Mossgatan 27	931 40	Skellefteå
Västerbottens Kuriren, Benny Stiegler	Box 1247	901 70	Umeå

Adolphson Kenneth	Färjställsgatan 6	904 20	Umeå
Ahlenius Stefan	Hällforsvägen 8	921 35	Lycksele
Albertsson Östen	Kronoskogsvägen 35	903 61	Umeå
Andersson Bernt	Kullbergsvägen 1	388 32	Ljungbyholm
Andersson Folke	Skräddarvägen 37	632 23	Eskilstuna
Andersson Hanserik	Marmorvägen 46	907 42	Umeå
Andersson Heidi	Höjdvägen 24 G	932 31	Storuman
Andersson Johnny	Risliden 94	935 91	Norsjö
Andersson Yngve	Läkarvägen 10	961 40	Boden
Arnefjäll Stig	Hoburgsstigen 12	167 37	Bromma
Astergren Gunnar	Ringvägen 51	916 95	Örträsk
Bengtson Urban	Axtorpsvägen 15 lgh 1304	903 37	Umeå
Berggren Göran	Mariehemsvägen 5 J	906 54	Umeå
Berglund Stefan	Skiftesgatan 68	931 55	Skellefteå
Bergsten Karl	Hyttlidgatan 58 A	931 37	Skellefteå
Bergström Björn	Fredriksbergsvägen 12	937 32	Burträsk
Bergström Staffan	Pl 115	930 27	Kalvträsk
Bivall Bengt	Övralidsgatan 23	422 47	Hisings-Backa
Björklund Gustaf	Törnskatevägen 39	906 51	Umeå
Björklund Thomas	Mariehemsvägen 9	906 52	Umeå
Björnebrink Jan	Ridhusgatan 23	903 23	Umeå
Boström Allan	Genvägen 7	934 31	Kåge
Boström Bernt	Holmen 29	913 31	Holmsund
Boström Birger	Blomstervägen 8	931 39	Skellefteå
Boström Roger	Yttersjö 447	905 86	Umeå
Broman Hans	Strandgatan 37 B	913 30	Skellefteå
Brännlund Tore	Hoppets Gränd 16	903 34	Umeå
Brännström PG	Läkarvägen 1 B	931 41	Skellefteå
Brännström Staffan	Egnahemsgatan 39	931 70	Skellefteå
Brännvall Jan	Bränvägen 7	903 46	Umeå
Båga Birgitta	Fäbodgatan 11	931 56	Skellefteå
Bäckman Bert-Ove	Nybruksgatan 6 B Lgh 1101	921 32	Lycksele
Bäckman Einar	Trillvägen 6	905 92	Umeå
Bäckström Ingemar	Brotorpsvägen 31	163 44	Spånga
Bäckström Mats	Kulinarievägen 15	905 82	Umeå
Dahlberg Staffan	Mor Annas väg 7 D	662 32	Åmål
Dahlbäck Barbro	Furusundsgatan 8 5 tr	115 37	Stockholm
Danielsson Tommy	Mariehemsvägen 152 Lgh 1003	906 60	Umeå
Edvall Arne	Vinbärsvägen 9	904 35	Umeå
Edvinsson Erling	Linodlarvägen 4	904 40	Umeå
Ekefjärd Tommy	Brunnsgatan 8	931 33	Skellefteå

Ek-Lindqvist Margit	Generalsgatan 23	903 36	Umeå
Ericsson Douglas	Mariehemsvägen 33 A	906 52	Umeå
Eriksson Björn	Nydalavägen 20 B	903 39	Umeå
Eriksson Gunnar	Kronoskogsvägen 17	903 61	Umeå
Eriksson Thomas	Skogsbrynet 3	903 43	Umeå
Ersson Sam	Bredviksvägen 18	910 60	Åsele
Ferry Björn	Höjdvägen 24 G	923 31	Storuman
Ferry Margareta	Strandvägen 37	923 31	Storuman
Forsberg Lennart	Krusbärsvägen 20 E	904 35	Umeå
Forsgren Henry	Hönsbärsvägen 4	904 35	Umeå
Forslund Einar	Genvägen 14	934 31	Kåge
Forsman Anders	Rörgatan 20 A	852 39	Sundsvall
Frånlund Peter	Knivingen 11	913 35	Holmsund
Fuhrman Bo	Bjässviken 74	934 31	Kåge
Furberg Åke	Skråmträsk 375	931 96	Skellefteå
Fällgren Lennart	Kvartsvägen 2	907 41	Umeå
Gabrielsson Karl-Bertil	Storgatan 42	903 26	Umeå
Gunnarsson Bengt	S Slevgränd 85	906 27	Umeå
Hanell Sven	Jutargränd 6	913 34	Holmsund
Hansson Lars-Olov	Stöcke 310	905 81	Umeå
Hedlund Carl-Gunnar	Storgatan 31 A	931 32	Skellefteå
Hedman Leif	Vargvägen 177 H	906 42	Umeå
Hellgren Sara	Basvägen 15	931 46	Skellefteå
Hemmyr Kjell	Tjärhovsgatan 7	904 20	Umeå
Hjelm Jonny	V Kyrkogatan 3 lgh 1201	903 29	Umeå
Holmgren Karin	Rothoffsvägen 3	903 42	Umeå
Holmlund Lennart	Brogatan 3 A	903 25	Umeå
Holmstedt Jan Erik	Storåkersgatan 73	931 45	Skellefteå
Hägglund Rolf	Aprikosgatan 19 A	165 60	Hässelby
Hällgren Ingemar	Bäckgårdsvägen 6	143 42	Vårby
Hällgren Martin	Tallhedsvägen 2	903 62	Umeå
Hällgren Siv	Minkvägen 6	913 34	Holmsund
Höög Jonas	Trastvägen 19 D	906 54	Umeå
Höök Uno	Västerlånggatan 21	905 31	Umeå
Idhult Lars	Flottargatan 15 A	904 21	Umeå
Isaksson Rolf	Mariehemsvägen 13 E lgh 1503	906 54	Umeå
Johansson Eric	Ostvägen 141	906 26	Umeå
Johansson Gunder	Lövstigen 5 B	903 46	Umeå
Johansson Karl-Erik	Ringen 34	936 31	Boliden
Johansson Rolf	Norrgärdsvägen 3	311 71	Falkenberg

Johansson Rolf	Fabriksgatan 5 E	903 31	Umeå
Johansson Sture	Sandåkersgatan 13 B	903 51	Umeå
Jonsson Anton	Kommendörsgatan 14	911 32	Vännäs
Jonsson Bo	Norrström 1	936 92	Boliden
Jonsson Erland	Parkgatan 8	903 37	Umeå
Jonsson Lennart	Bruksgatan 25 D	905 31	Hörnefors
Jonsson Paul	Målargränd 3 L	904 31	Umeå
Järvholm Gunnar	Ringvägen 2	913 32	Holmsund
Jönsson John-Gunnar	Storgatan 36	921 31	Lycksele
Karlsson Bo	Vallengatan 13	452 32	Strömstad
Karlsson Eva	Skolgatan 113 H	903 32	Umeå
Karlsson Harry	Glassgränd 271	906 24	Umeå
Karlsson Lars-Gunnar	Bruksgatan 37	905 31	Hörnefors
Karlsson Nils-Erik	Falkmansgatan 5 C	936 32	Boliden
Kihl Niklas	Hämpingevägen 55	138 37	Älta
Knutsson Kurt	Marmorvägen 18	907 42	Umeå
Kollberg Jarl	Brogatan 44 Lgh 1802	903 23	Umeå
Laisfeldt Rickard	Medlevägen 281	931 98	Skellefteå
Lindberg Roland	Allmogevägen 8	905 96	Umeå
Lindberg Åke	Körsbärsvägen 5	904 36	Umeå
Lindgren Birger	Idrottsvägen 17	936 31	Boliden
Lindgren Daniel	Vägsele 219	921 93	Lycksele
Lindgren Lars	Hoppets Gränd 10 2 tr	903 34	Umeå
Lindgren Nils-Gunnar	Ockelsjö 134	911 93	Vännäs
Lindmark Henry	Vårdhemsvägen 5 304	903 62	Umeå
Lindqvist Anna-Greta	Klövervägen 21	903 52	Umeå
Lindqvist Sven-Olof	Klövervägen 21	903 52	Umeå
Lindroth Jan	Framnäsbacken 26 6tr	171 66	Solna
Lindström Britta	Myrvägen 9	903 40	Umeå
Lindström Roger	Björnvägen 17	931 65	Skellefteå
Lindström Stig	Kläppvägen 2	932 33	Skelleftehamn
Lindwall Christer	Trattgränd 36	906 25	Umeå
Lodin Olof	Mariehemsvägen 27 A	906 52	Umeå
Lundberg Bengt	Ö Rådhusgatan 8 A	903 26	Umeå
Lundberg Henrik	Segelbåtsvägen 5	907 88	Täfteå
Lundberg Magnus	Lillkilsgatan 3	802 57	Gävle
Lundberg Martin	Terrängvägen 4 B Lgh 1101	903 38	Umeå
Lundberg Roger	Pastorsvägen 5	903 62	Umeå
Lundgren Dennis	Mensträsk 6	935 93	Norsjö
Lundin Tage	Ugglevägen 26	923 32	Storuman

Lundkvist Torbjörn	Ö Kyrkogatan 72 B	903 43	Umeå
Lundmark Stellan	Brogatan 44	903 23	Umeå
Lundqvist Hans-Olof	Skogsbrynet 4	903 40	Umeå
Lundström Martin	Hyggesvägen 19 A	903 46	Umeå
Lustig Lars	Fredrikhögsgatan 6	903 36	Umeå
Löfgren Karl-Gustav	Kulgränd 2 E	913 34	Holmsund
Löfstedt Peter	Grindvägen 12	931 45	Skellefteå
Magnusson Albert	Bodan 61	930 10	Lövånger
Marklund Alfred	Dirigentvägen 32	931 46	Skellefteå
Marklund Kjell-Göran	Klostergatan 46	931 62	Skellefteå
Markström Karl-Johan	Bryngelsvägen 14	903 60	Umeå
Martinell Vidar	Bergsgatan 28 A	153 35	Järna
Mattsson Rune	Pär Jans väg 9	903 55	Umeå
Moraeus-Kjellin Gunilla	Rådhusesplanaden 17 D	903 28	Umeå
Munther Dage	Roddargatan 4	931 54	Skellefteå
Nilsson Bernt	Holmsundsvägen 5	913 31	Holmsund
Nilsson Carl-Gustaf	Vädursvägen 2	393 51	Kalmar
Nilsson Eila	Norra Hamngatan 38 lgh 1101	932 32	Skelleftehamn
Nilsson Inger	Timotejvägen 6	903 52	Umeå
Nordin Bernt	Lövstigen 5 E	903 43	Umeå
Norgren Ola	Bäckgatan 9 A	930 47	Byske
Norlin Lars	Ullåkersvägen 66 Lgh 1101	756 43	Uppsala
Norlin Yngve	Brogatan 25	903 25	Umeå
Nyström Karl-Erik	Repslagargatan 2 B	953 37	Haparanda
Oldrup Thorstein	Skolgatan 30	903 22	Umeå
Olofsson Eva	Skidspåret 8 A	903 39	Umeå
Olofsson Lars	Strandgatan 22	931 31	Skellefteå
Olofsson Lennart	Lövstigen 28	903 43	Umeå
Olsson Allan	Hyttgatan 11 A	811 30	Sandviken
Olsson Karl-Erik	Vårdhemsvägen 5	903 62	Umeå
Olsson Torbjörn	Hovrättsgatan 10	903 25	Umeå
Persson Anders	Ö Kyrkogatan 28 B	903 36	Umeå
Rasmusson Marianne	Kungsgatan 112 A	903 32	Umeå
Renström Olov	Norra Ågatan 3 B	932 51	Bureå
Risberg Allan	Mariehemsvägen 27 A	906 52	Umeå
Roslund Gösta	Kapellgatan 26 Lgh 1002	936 32	Boliden
Runesson Per	Kiselstråket 39	907 42	Umeå
Rönnblom Anders	Strandgatan 22 lgh 1202	931 31	Skellefteå
Rönnlund Anders	Ö Kyrkogatan 100 C	903 43	Umeå
Rönnmark Sven	Timmermansgatan 11	904 20	Umeå

Rönnmark Walter	Korstabergsvägen 18	856 34	Sundsvall
Rönnqvist Rolf	Byvägen 1 C	904 33	Umeå
Sandell Håkan	Storgatan 84	916 95	Örträsk
Sandström Åke	Pengsjö 71	911 94	Vännäs
Sjöström Birger	Hermelinsvägen 199	906 42	Umeå
Stening Leif	Porfyrvägen 7	907 42	Umeå
Stenmark Roger	Mariehemsvägen 5 K	906 51	Umeå
Stenvall Per-Arne	Götgatan 19 lgh 1201	903 27	Umeå
Sundman Jan	Domarevägen 4	904 31	Umeå
Swanström Ola	Krusbärsvägen 52 D	904 35	Umeå
Svedberg Sören	Brogatan 48	903 23	Umeå
Svensson Gerda	Vårdhemsvägen 1 Lgh 110	903 62	Umeå
Svensson Jarl	Mobackavägen 38	931 45	Skellefteå
Söderlind Erik	Kläppuddsvägen 27	905 82	Umeå
Söderlind Ivar	Gökropsvägen 5 B	906 51	Umeå
Söderlind Mikael	Kyrkogatan 2	171 32	Sundbyberg
Söderlund Christian	Trangatan 15	931 62	Skellefteå
Söderlund Egil	Skärvägen 10	932 52	Bureå
Taflin Roger	Gökropsvägen 8 G	906 51	Umeå
Tedestedt Robert	Svedjan 275	937 31	Burträsk
Thelberg Kjell	Ridhusgatan 24 lgh 1102	903 23	Umeå
Thunman Leif	Hemmansvägen 4	971 53	Härnösand
Timner Gunnar	Morkullevägen 6 H	906 51	Umeå
Tjärnlund Christer	Kapellgatan 9	936 32	Boliden
Tåg Eskil	Strågatan 10	931 49	Skellefteå
Tärnklev Conny	Lövstigen 29 C	903 43	Umeå
Wahlberg Christer	Södra Slevgränd 49	906 27	Umeå
Wallgren Kjell	Lasarettsvägen 42 B	931 41	Skellefteå
Wermelin Tomas	Lövstigen 5 E	903 43	Umeå
Westerlund Lars	Mauritz Stillers väg 2 lgh 1302	169 40	Solna
Westman Bo-Staffan	Torvsjö	910 60	Åsele
Westman ErikEinar	Stenbocksvägen 28	906 37	Umeå
Widmark Walter	Zakrisvägen 6	913 35	Holmsund
Viklund Erik	Viborgsvägen 1	873 50	Väja
Viklund Stig Henrik	S Lasarettsvägen 3 3 TR	931 32	Skellefteå
Viklund Sven Olov	Älvsbackagatan 10 B	931 35	Skellefteå
Wikström Rolf	Sveavägen 12	18762	Täby
Yttergren Torbjörn	Måttgränd 158	906 24	Umeå
Åhman Arne	Olof Palmes Gata 3	903 23	Umeå
Åsander Karl Ivar	Backvägen 6	913 34	Holmsund
Öster Lars	Storgatan 39	930 55	Jörn



Vid caféträffen i Umeå den 20 maj 2014 berättade Walter Widmark med hjälp av bilder, videofilm och radioinspelning om sin bror Bengt ”BP” Perssons framgångsrika löparkarriär. Foto: Hans-Olof Lundkvist.



Vid idrottscaféträffen ”Fuhrmans Sporthörna” i Skellefteå den 13 maj 2014.
Fr v Inger Nilsson, Ola Norgren, Kurt Karlsson, Staffan Bergström och Eila Nilsson.
Foto: Thomas Björklund



Ivar Söderlind introducerar jubileumsboken ”Lycksele IF 100 år” för ca 150 åhörare vid idrottscaféträffen i Lycksele den 27 november 2014. Foto: Thomas Björklund.



Vid idrottscaféträffen I Umeå den 17 mars 2015 om Guldklubben berättade Britta Lindgren (i mitten) hur hon började sin konståkningskarriär i Umeå och avancerade till internationell domare. Bredvid henne Guldklubbens ordförande Margareta Ekesrydh och sekreterare Tore Brännlund. Foto: Thomas Björklund.

I höstnumret 2015 av Visuellt kommer referat och fler bilder bl.a. från caféträffarna i Lycksele och Umeå.